Demokrasi BÜLTEN

İzmir Demokrasi Üniversitesi Ekim 2026 Bülteni Sayı:3

İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ BÜLTENİ
EKİM 2026

İzmir Demokrasi Üniversitesi Adına Bülten Sahibi

Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu

Rektör

Yayın Kurulu

Doç. Dr. Çiğdem Tanyel Başar

Öğr. Gör. Özgür Şener

Serkan Deveci

Tasarım ve Görsel Yönetim

Doç. Dr. Çiğdem Tanyel Başar

Haber ve Fotoğraf

Öğr. Gör. Özgür Şener

Serkan Deveci

İzmir Demokrasi Üniversitesi Basın ve Halkla İlişkiler Koordinatörlüğü tarafından hazırlanan Demokrasi Bülten, üniversitemizin akademik, bilimsel, kültürel ve kurumsal faaliyetlerini aktarmak üzere aylık periyotlarla yayımlanmaktadır. Kâr amacı gütmeyen süreli bir kurumsal yayın olan bültenimizde yer alan metin, görsel ve tasarımlar; kaynak gösterilmeden ve yazılı izin alınmaksızın kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, kopyalanamaz ve elektronik ortamlarda paylaşılamaz.

İzmir Demokrasi Üniversitesi

İzmir'in Kalbinde

İzmir Demokrasi Üniversitesi Ekim 2026 Bülteni Sayı:3

Değerli Demokrasililer,

İzmir Demokrasi Üniversitesi yeni akademik yıla büyük bir heyecanla başladı. 6 Ekim'de Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen akademik yıl açılış törenine dört ayrı fakülteden öğrencilerimiz ve üç öğretim üyemizle katıldık. Üniversitemiz kendi akademik yıl açılışını ise 12 Ekim'de gerçekleştirdi. Bu yılın açılış dersini ekonomi profesörü Ahmet Faruk Aysan verdi. Prof. Aysan'ın zengin içerikli konuşmasının yanı sıra İzmirli bir akademisyen olarak aramızda bulunması da ayrıca anlamlıydı. Konuşmasının tam metnini de hazırlamıştı. Ben de bunu bir fırsat olarak değerlendirerek kendisinden konuşma metnini bültenimizde yayımlanmak üzere bizimle paylaşmasını rica ettim. İlerleyen sayfalarda konuşmanın tam metnini okuyabileceksiniz.

Üniversitemizin artık bir mottosu da var: İzmir'in Kalbinde. Bu mottoyu belirlerken ilhamımızı Konak Meydanı'nda, Saat Kulesi'nin hemen yanında yer alan binamızdan aldık. Bununla birlikte, tüm binalarımızın ve kampüsümüzün şehrin merkezindeki konumu, İzmir'in kalbinde yer aldığımız gerçeğini daha da pekiştiriyor.

Önümüzdeki günlerde kampüsümüzün ağaçlandırılması için önemli bir adım atıyoruz. 25 Kasım'da Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile birlikte bir hatıra ormanı projesini hayata geçiriyoruz. Ağaçlandırma çalışmalarına ek olarak, komşu ormanlık alanın da kampüsümüze dâhil edilmesi ve yeşil alanlarımızın genişletilmesi için bazı adımlar attık.

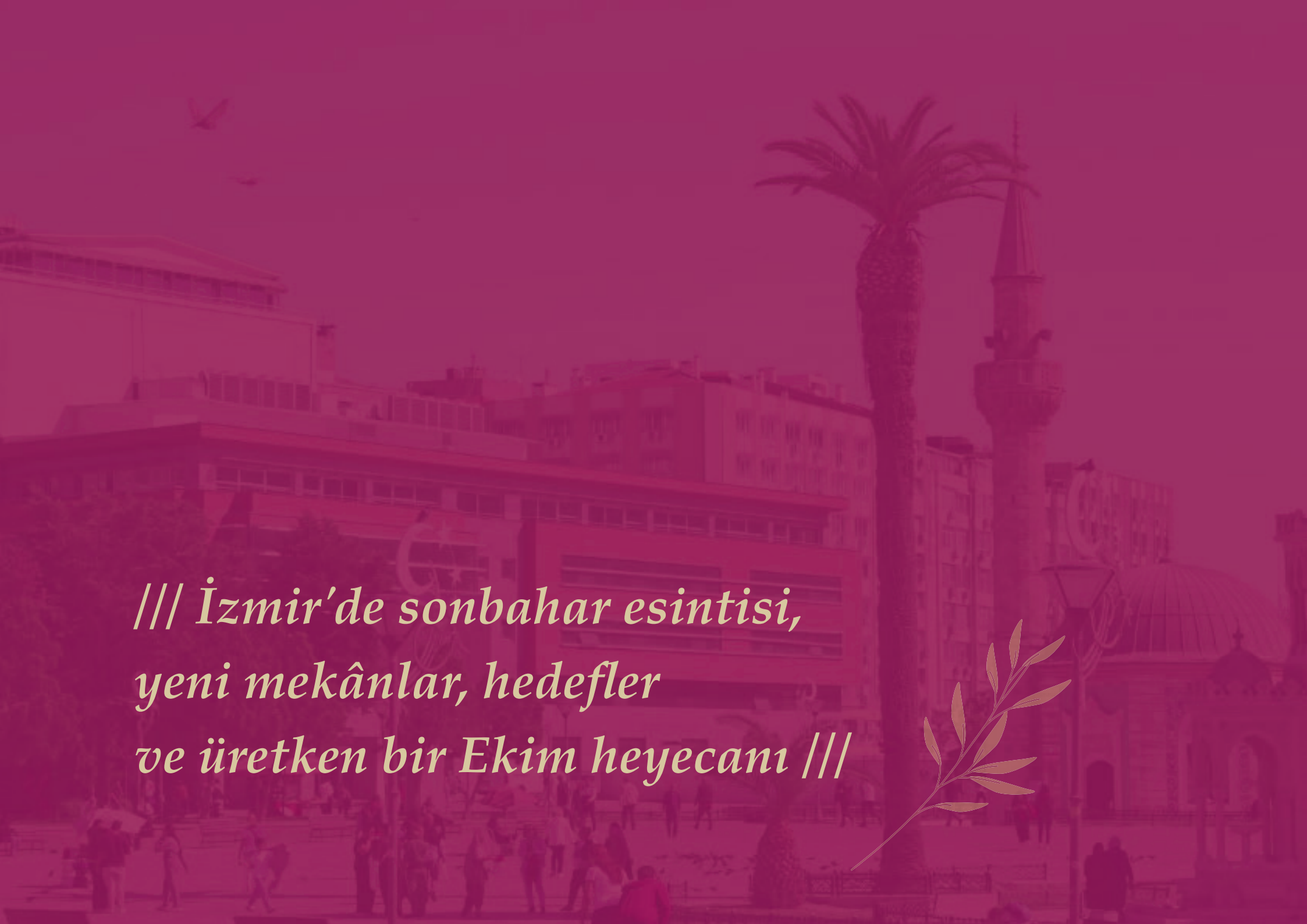
Önceki sayılarda fiziki altyapımızı güçlendirmek için yürüttüğümüz çalışmalardan söz etmiştim. Yeni dönemde de Demokrasi Üniversitesi olarak fiziki altyapımızı güçlendirmeyi sürdüreceğiz.

Sevgili öğrencilerimize vize sınavlarında başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu
Rektör

EKİMDE

DEMOKRASİ

/// İzmir'de sonbahar esintisi,
yeni mekânlar, hedefler
ve üretken bir Ekim heyecanı ///

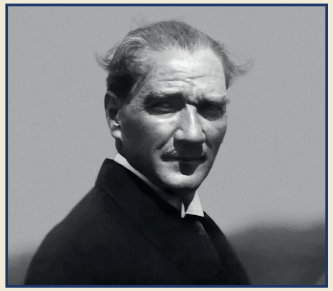
EKİM AYININ ÖNE ÇIKAN BAŞLIKLARI

8 Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Akademik Yıl Açılışı

9 Şanlıurfa'da TEKNOFEST Heyecanı

12 Şehrin Kalbinde Yeni Mekan: Konak Binası

19 Üniversitede Akademik Yıl Açılış Coşkusu

21 "Saygılı Yaşam Güvenli İlişkiler Eğitimi"

32 Cumhuriyetin 103. Yıl Dönümü Kutlamaları

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde 2026-2027 Akademik Yılı Töreni

Akademide Yeni Dönem: Bilimsel Üretkenlik ve Geleceğin Teknolojileri

Rektör Karahasanoğlu, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen 2026-2027 Yükseköğretim Akademik Yılı Açılış Töreni'ne katıldı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, üniversitelerin bilimsel üretkenliğine ve yeni nesil teknolojilere uyumuna vurgu yaptığı törende YÖK Üstün Başarı Ödülleri'ni kazanan akademisyen ve üniversitelere ödüller takdim edildi.

Ankara'da gerçekleştirilen törende Rektör Karahasanoğlu'na Hukuk İşlerinden Sorumlu Rektör Danışmanı Doç. Dr. Sezin Öztoprak, Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Selçuk Topal ve Diş Hekimliği Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehtap Muğlalı'nın yanı sıra üniversite öğrencilerini temsilen Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencisi Nursultan Karakuş, Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğrencisi Ayhan Hocek, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi Yavuz Selim Ertaş ve Beslenme ve Diyetetik Bölümü Öğrencisi Zehra Yaşan eşlik etti.

İzmir Demokrasi Üniversitesi TEKNOFEST 2026'da Yerini Aldı

İzmir Demokrasi Üniversitesi, Şanlıurfa'da gerçekleştirilen TEKNOFEST 2026'da yerini alarak bilim ve teknoloji alanındaki vizyonunu ziyaretçilerle buluşturdu.

İzmir Demokrasi Üniversitesi standında Rektör Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu, Rektör Yardımcısı ve Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Devrim Ünay, Mühendislik Fakültesi öğretim üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Dilek Arslan ve Dr. Öğr. Üyesi Mert Sinan Turgut, TEKNOFEST yarışmalarına katılan öğrencilerle birlikte yer alarak üniversitenin projelerini tanıttı.

Milli Teknoloji Hamlesi'nin en önemli sacayaklarından biri olan TEKNOFEST, Türkiye'nin yerli ve milli teknoloji ekosistemini güçlendirirken, gençlerin yenilikçi fikirlerini gerçeğe dönüştürmelerine imkan tanıyan stratejik bir platform niteliği taşıyor.

İzmir Demokrasi Üniversitesi, geliştirdiği nitelikli projeler ve yetiştirdiği dinamik öğrenci kadrosuyla Şanlıurfa'daki TEKNOFEST 2026 heyecanına ortak olarak milli teknoloji vizyonuna katkı sunmaya devam ediyor.

İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ
2016
İZMİR DE
ÜNİVE
KAPLAN
İKA - İnsansız Kara Aracı
TEKNOFEST
HAVACILIK, UZAY VE TEKNOLOJİ FESTİVALİ
İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ
KAPLAN
İKA - İnsansız Kara Aracı

Güzel Sanatlar Fakültesi
Hukuk Fakültesi
Mühendislik Fakültesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Tıp Fakültesi
KAPLAN

TEKNOFEST
GÜNEYDOĞU
A6
FAKÜLTELER
KAPLAN

PLAN
İnsansız Kara Aracı
#MİLLİ
TEKNOLOJİ

Hukuk Fakültesinin Açılış Dersini Prof. Dr. Odyakmaz Verdi

İzmir Demokrasi Üniversitesi Hukuk Fakültesi 2026-2027 Akademik Yılı Açılış Dersini, Prof. Dr. Zehra Odyakmaz verdi.

Dersin açılışını yapan Rektör Yardımcısı, Deniz Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ecehan Yeşilova konuşmasında, hukuk fakültesine ilk girdiği yıllardaki kendi heyecanını ve duygularını öğrencilerle paylaştı.

Ardından Rektör Danışmanı, İdare Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sezin Öztoprak, davetli konuk Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Zehra Odyakmaz'ın öz geçmişini okuyarak kendisini kürsüye davet etti.

Prof. Dr. Zehra Odyakmaz, akademisyenler ve hukuk fakültesi öğrencilerinden oluşan dinleyicilere "İyi İdare Edilme Hakkı" başlıklı açılış dersini verdi.

İlgiyle takip edilen dersin sonunda Prof. Dr. Ecehan Yeşilova, katkılarından dolayı Prof. Dr. Zehra Odyakmaz'a teşekkür belgesi ile İzmir Demokrasi Üniversitesi'nin Teos Antik Kenti buluntularından esinlenilerek tasarlanan 10. Yıl Anı Tabağı'nı takdim etti.

Şehrin Kalbinde: İzmir Demokrasi Üniversitesi Konak Binası

İzmir Demokrasi Üniversitesi rektörlüğü ve idari birimleri, Ekim ayı itibarıyla Konak'taki yeni binasında hizmet vermeye başladı. Üçkuyular, Uzundere ve diğer yerleşkelerin yanı sıra şehir merkezinde de bir idari ve eğitim merkezine kavuşan üniversite için bu taşınma, yeni bir dönemin başlangıcı oldu.

Taşınmanın en önemli amaçlarından biri, Üçkuyular yerleşkesindeki eğitim alanlarının ihtiyacı karşılamakta zorlandığı mekân sıkışıklığına çözüm üretmek. Rektörlük ve idari birimlerin ayrılmasının ardından Üçkuyular'daki binada yeni derslikler oluşturuldu. Böylece öğrencilerin eğitim gördüğü alanlar genişledi.

Konak binası yalnızca idari birimlerin çalıştığı bir mekân değil. Sürekli Eğitim Merkezi kursları ile üniversitenin araştırma ve uygulama merkezlerinin faaliyetleri de burada gerçekleştirilecek. Bunlara ek olarak Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİLMER) eğitimleri ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'ne bağlı programların bazı dersleri de Konak binasında yapılacak. Merkezî konumu sayesinde hem öğrenciler hem de İzmirliler, üniversitenin eğitim, araştırma ve uygulama olanaklarına kolayca ulaşabilecek.

Binanın bir diğer önemli amacı, üniversite ile halk arasındaki bağı güçlendirmek. İzmir Demokrasi Üniversitesi, bilgi birikimini kampüs sınırlarının dışına taşıyarak şehrin gündelik hayatının bir parçası olmayı hedefliyor.

TÜBİTAK'ta İzmir Demokrasi Üniversitesi Öğretim Üyesine Önemli Görev: Prof. Dr. Hande Şahin Yeniden Kurulda

Sosyoloji Bölümü Başkanı, Toplumsal Yapı ve Değişme Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Hande Şahin 2024 yılından beri yürüttüğü TÜBİTAK Sosyal Bilimler Bilim Kurulu, Yayınlardan Sorumlu Komisyon Üyeliği görevine 2026-2027 dönemi için yeniden seçildi.

Stanford Üniversitesi & Elsevier "Dünyanın En Etkili Bilim İnsanları" Sıralaması Açıklandı

Akademide Küresel Başarı:
İzmir Demokrasi Üniversitesinden 8 Akademisyen Dünya Sıralamasında

İzmir Demokrasi Üniversitesinden 8 akademisyen, Stanford Üniversitesinin yaptığı çalışmada "Dünyanın En Etkili Bilim İnsanları" listesinde yer alma başarısı gösterdi.

Stanford Üniversitesi ve Elsevier tarafından ortaklaşa hazırlanan ilgili liste, standartlaştırılmış atıf metriklerine göre dünya genelindeki bilim insanlarının en üst %2'lik dilimini belirliyor.

Prof. Dr. Nazife Doğan
Prof. Dr. Hacı Süleyman Gökçe
Prof. Dr. Selgin Al
Prof. Dr. Nihal Özgür
Doç. Dr. Ece Ekşin Çerkezoğlu
Doç. Dr. Karahan Kara
Doç. Dr. Sema Kayapınar Kaya
Doç. Dr. Ali Mortazavi

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

COP31 İklim Zirvesi YÖK Değerlendirmeleri Tamamlandı

Sürdürülebilir Geleceğe İzmir Demokrasi Üniversitesinden 17 Büyük Katkı

Türkiye'nin ev sahipliğinde Antalya'da gerçekleştirilecek Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği 31. Taraflar Konferansı (COP31) öncesinde yürütülen değerlendirme süreci tamamlandı. YÖK koordinasyonunda yapılan incelemeler sonucunda, İzmir Demokrasi Üniversitesinin 17 projesi COP31 YÖK Pavilyonu'nda yer almaya hak kazandı.

COP31'DE KABUL EDİLEN 17 PROJE

Sanat, Tasarım ve Sanatsal Dönüşüm

"Antroposen" Giyilebilir Sanat Sergisi

Keçe ile Tekstil Atıklarının Sürdürülebilir Sanatsal Dönüşümü

Biyomimikri ile Yeşil Oyun Alanları: Doğanın Zekâsıyla İklime Uyum

Gelecek Nesilleri Odaya Almak: Lucy Kirkwood'un The Children Oyunundan Esinlenen Bedensel Iklim Adaleti Laboratuvarı

Yapay Zekâ, Dijital Yazılım ve Teknolojik Çözümler

CarbonlQ: Yapay Zekâ ve Mekânsal Veri Destekli Karbon Yutakları Yönetim ve Karar Destek Platformu

Carbonometry: Yapay Zekâ Destekli Kurumsal Karbon Muhasebesi ve Azaltım Öneri Platformu

Dijital Dünya Kumbarası: Tek Dünya, Üç Sözleşme, Binlerce Fikir

Mühendislik, Biyoteknoloji ve Enerji

Aşırı İklim Koşulları için iklim Dirençli ve Düşük Enerjili Isıl Yönetim Çözümleri

Karbon Yakalamada Biyoteknolojik Çözümler: Sentezgaz Fermentasyonu ile Biyoetanol Üretimi

Atıktan Değere: Bir Sanayi Bölgesinde Endüstriyel Simbiyoz Uygulaması için Hibrit Karar Verme Çerçevesi

Hukuk, Politika ve Yeşil Dönüşüm

Sınır Aşan İklim Sorumluluğunun Hukuki Çerçevesi

Yeşil Dönüşümde Şirket Sorumluluğu ve Hukuki Hesap Verebilirlik: İklim Eyleminde Ceza Hukukunun Rolü

Enerji Güvenliğinden İklim Güvenliğine: AB-Türkiye Yeşil Dönüşüm Ortaklığının Yeniden Düşünülmesi

Toplum, Kent, Biyoçeşitlilik ve Kent Kültürü

İnsan-Doğa: İzmir'de Yer, Anlatı ve iklim Gelecekleri Üzerine Bir Keşif

Türkiye'de Sürdürülebilir Gıda Planlaması Pratiği

Kenelere karşı biyolojik silah mı? Ekosisteme zarar mı?

Sen Olsaydın Ne Yapardın?

İzmir Demokrasi Üniversitesi Yeni Lisansüstü Programlarıyla Araştırma Üniversitesi Yolunda

Yükseköğretim alanında nitelikli akademik bilgi üretimi, yenilikçi araştırmalar ve toplumsal katkı misyonlarının yanı sıra fiziki olanaklar bakımından son dönemde adından söz ettiren İzmir Demokrasi Üniversitesi, lisansüstü eğitime yeni kattığı programlarla gelişimini sürdürüyor. Üniversitenin Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde hayata geçirilen yeni doktora ve yüksek lisans programları, kurumun bir "araştırma üniversitesi" olma yolundaki kararlı yürüyüşünü hızlandırdı.

YÖK'ün araştırma üniversitesi performans izleme kriterleri arasında; araştırma kapasitesi, nitelikli yayın üretimi, akademik yetkinlik ve bu süreçlerin omurgasını oluşturan lisansüstü programların çeşitliliği kritik bir önem taşıyor. Güçlü akademik kadrosu ve evrensel standartlardaki eğitim anlayışıyla İzmir Demokrasi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, bu kriterleri karşılama yolunda adımlar atıyor.

YENİ LİSANSÜSTÜ PROGRAMLAR

Doktora Programları

- Beslenme ve Diyetetik
- İngiliz Dili Eğitimi
- Sosyoloji
- Tarih
- Türk Dili ve Edebiyatı

Yüksek Lisans Programları (Tezli)

- Felsefe
- Psikiyatri Hemşireliği

İzmir Demokrasi Üniversitesine “eTwinning for Future Teachers 2026” Ulusal Etiketi Ödülü

İzmir Demokrasi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı, yürüttüğü nitelikli ve yenilikçi projelerle fakülte adına önemli bir başarıya imza atarak “eTwinning for Future Teachers 2026” Ulusal Etiketi (National Label) almaya hak kazandı. Avrupa Birliği tarafından desteklenen eTwinning girişimi kapsamında verilen bu prestijli ödül; üniversitenin öğretim programlarına dijital entegrasyon, uluslararası iş birliği ve yenilikçi proje uygulamaları alanlarındaki başarılı çalışmalarının ulusal düzeyde tescillendiğini bir kez daha ortaya koydu.

Geleceğin Öğretmenleri Yapay Zekâyı Sınıflara Taşıdı: WAVE Projesi

Söz konusu başarıda kilit rol oynayan “Working with AI, Voices and English Pronunciation (WAVE)” projesi, iki farklı üniversiteden İngilizce öğretmen adaylarını dört haftalık iş birlikçi bir öğrenme sürecinde bir araya getirdi. Bu süreçte öğretmen adayları, İngilizce sesletim öğretiminde yapay zekâ destekli güncel araçları deneyimleyerek meslektaşlarıyla iş birliği içinde yenilikçi ders planları geliştirdi ve ortaya koydukları çalışmaları dijital platformlar aracılığıyla paylaşıma açtı.

Öğretmen eğitiminde çağdaş yaklaşımların yaygınlaştırılması, öğretmen adaylarının dijital yeterliklerinin güçlendirilmesi ve kurumlar arası iş birlikçi öğrenme ortamlarının desteklenmesi doğrultusunda yürütülen bu nitelikli çalışmalar, üniversite adına önemli bir kazanım ve gurur tablosu oldu.

İzmir Demokrasi Üniversitesinde Akademik Yıl Coşkuyla Başladı

İzmir Demokrasi Üniversitesi, 2026-2027 Akademik Yılı'na coşkulu bir törenle merhaba dedi. Üçkuyular Yerleşkesi 7. Kat Konferans Salonu'nda saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başlayan programa; Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) Rektörü Prof. Dr. Bayram Yılmaz, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (İKÇÜ) Rektörü Prof. Dr. Mustafa Balcı, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (İYTE) Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Cem Çelebi ile akademisyenler, idari personel ve öğrenciler katıldı.

Açılışta konuşan Rektör Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu, son bir yılda kadro ve fiziki altyapıda önemli mesafeler katettiklerini belirtti. Uzundere Yerleşkesindeki yatırımların ve Konak'taki yeni hizmet binasının üniversitenin marka değerine güç katacağını vurgulayan Karahasanoğlu, temel vizyonlarının "araştırma üniversitesi" olmak ve şehirle bütünleşmek olduğunu ifade etti. Rektör Karahasanoğlu ayrıca Gazze'den gelen öğrenci ve akademisyenlere kapılarının açık olduğunu hatırlatarak, "Terörsüz Türkiye" hedefine yönelik etkinlik düzenleyeceklerini de ifade etti.

Törende, YKS'de puan türlerinde üniversiteye birincilikle giren Mahmuz Taha Akkaya (Tıp), Ceyda Güleç (Hukuk), Ceren Dora (İngilizce Öğretmenliği) ve Nazlı Azboy'a (Özel Eğitim) başarı belgeleri Rektör Karahasanoğlu tarafından takdim edildi. Dereceye giren öğrenciler adına Hukuk Fakültesi'nden Ceyda Güleç bir konuşma yaptı.

Stanford Üniversitesi'nin "Dünyanın En Etkili Bilim İnsanları" listesinde yer alan 8 akademisyene başarı belgesi ve 10. yıl anı pulu sunuldu. DEÜ Devlet Konservatuvarı sanatçılarının müzik dinletisinin ardından, müzisyenlere teşekkür belgelerini Prof. Dr. Bayram Yılmaz ve Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu birlikte takdim etti.

Programın son bölümünde Hamad Bin Khalifa Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Faruk Aysan, "Yapay Zekâ Çağında Şuurlu Gelecekler" başlıklı açılış dersini verdi. Yapay zekâ teknolojilerinin toplumsal ve ekonomik yapılar üzerindeki dönüştürücü etkilerine değinen Prof. Dr. Aysan, gençlere tavsiyelerde bulundu.

026-2027
"Yapay Zeka Ça
Şuurlu Gelecekler"

2026-20
AKADEMİK YILI AÇ
pay Zeka
lu Geleceğ

İzm
2026-2027
AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ

"Saygılı Yaşam Güvenli İlişkiler Eğitimi" Düzenlendi

İzmir Demokrasi Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından düzenlenen "Saygılı Yaşam Güvenli İlişkiler Eğitimi" Üçkuyular Yerleşkesi 7. Kat Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi. Büyük çoğunluğunu kadın öğrencilerin, akademik ve idari personelin oluşturduğu yoğun bir katılımla gerçekleşen programın açılış konuşmalarını; Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Hande Şahin, İzmir Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Abdullah Kömürcüoğlu ve İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu yaptı.

Şiddetle Mücadelede Yeni İrtibat Noktası

Açılışta konuşan Rektör Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu, üniversite yönetimi olarak kadın çalışmalarına büyük önem verdiklerini vurgulayarak üniversite bünyesinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İrtibat Noktası kurulduğunu müjdeledi. Karahasanoğlu, bu merkezle kadına yönelik şiddetin önlenmesini, toplumsal farkındalığın artırılmasını ve desteğe ihtiyaç duyan bireylerin destek mekanizmalarına erişiminin kolaylaştırılmasını hedeflediklerini belirtti. Programda söz alan İzmir Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü Abdullah Kömürcüoğlu ise İl Müdürlüğü olarak kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadın hizmetleri kapsamında yürüttükleri saha çalışmaları ile projeler hakkında katılımcıları bilgilendirdi.

Şiddet Türleri, Yasal Haklar ve Destek Mekanizmaları Anlatıldı

Açılış konuşmalarının ardından eğitim bölümüne geçildi. İzmir Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Kadın Hizmetleri biriminden Uzman Psikolog Dilara İçöz ve Birim Sorumlusu Tuğba Yurt rehberliğinde sunulan eğitimde, saygılı yaşam ve güvenli ilişkilerin esasları ele alındı.

Uzman Psikolog Dilara İçöz sunumunda; hangi davranış ve durumların şiddet kapsamına girdiği, şiddete maruz kalan kadınların gösterdiği tepkiler ve izlemeleri gereken doğru adımlar, şiddet anında ve sonrasında başvurulabilecek yasal yollar ile mekanizmalar başlıklarında önemli öneri ve bilgilendirmelerde bulundu.

Katılımcıların sorularının yanıtlandığı değerlendirme bölümünün ardından, katkı sunan eğitmenlere teşekkür belgeleri takdim edildi.

Güzel Sanatlar Fakültesinden Disiplinlerarası Sanat Çalıştayı

Güzel Sanatlar Fakültesi tarafından düzenlenen ve sanatçıların üretim süreçlerini öğrencilerle ve sanatseverlerle buluşturmayı amaçlayan Disiplinlerarası Sanat Çalıştayı, zengin bir programla gerçekleştirildi. 20-23 Ekim 2026 tarihlerinde Dokuz Eylül Üniversitesi Sabancı Kültür Sarayı Fuaye Alanı'nda hayata geçirilen etkinlik, sanat ve akademiyi bir araya getirdi. Çalıştay kapsamında, katılan sanatçıların ve dışarıdan eser bağışında bulunan isimlerin katkılarıyla Demokrasi Üniversitesi Sanat Koleksiyonu'nun oluşturulması hedeflendi.

Etkinliğin açılışında İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu bir konuşma yaparak etkinliğin önemine değindi ve açılışın ardından sergilenen eserleri tek tek gezdi.

Programa, İzmir Demokrasi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hacer Nurgül Begiç'in yanı sıra Fakülte akademisyenleri ve çok sayıda öğrenci yer aldı.

Türk Dünyası Güzel Sanatlar Birliği Genel Başkanı ve Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Alaybey Karoğlu, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Serdar Aybek'in de yer aldığı etkinlikte İzmir Demokrasi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinden Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Burak Eker ve Arş. Gör. Çisil Özyaman Yılmaz'ın müzik dinletisiyle renklendi.

İzmir Üniversitelerinden Cumhuriyet Kazanımları Paneli

Açılış konuşmasını Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bayram Yılmaz'ın yaptığı panelin moderatörlüğünü İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu üstlendi.

Panelde söz alan İzmir Demokrasi Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Beral Alacı, "Cumhuriyet ve Kadın: Haklardan Kamusal Hayata" başlıklı sunumunda Cumhuriyet döneminde kadın hakları ekseninde yaşanan tarihi gelişmeleri, kadınların hukuki ve sosyal alanda kazandığı hakları ve bunların kamusal hayattaki yansımalarını değerlendirdi.

Farklı alanlarda Cumhuriyet'in ülkeye kazandırdığı değerlerin ele alındığı panelde; İzmir Bakırçay Üniversitesinden Doç. Dr. Süleyman Aşık "Cumhuriyet'in Türk Dış Politikasına Kazandırdıkları" Ege Üniversitesinden Prof. Dr. Hasan Mert "Atatürk ve 21. Yüzyılda Türk Gençliği" İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesinden Prof. Dr. Nilgün Nurhan Kara "Türk Basınında Cumhuriyet'in Birinci Yıl Dönümü" Dokuz Eylül Üniversitesinden Prof. Dr. Fevzi Çakmak ise "Cumhuriyet'in Sağlık Kazanımı: Sağlam Kafa, Sağlam Vücutta Bulunur" konuları üzerine değerlendirmelerde bulundu.

Prof. Dr. Demir, Lise Öğrencilerine Tıp Eğitimini Anlattı

İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Uğur Demir, Özel Çağdaş Kolejinin düzenlediği 6. Üniversite Fuarı'nda tıp eğitimi ve İzmir Demokrasi Üniversitesinin olanaklarını içeren bir sunum yaptı. Özel Çağdaş Koleji öğrencileri, Prof. Dr. Demir'in verdiği bilgileri ilgiyle izlerken, etkinliğin fuar alanında ise İzmir Demokrasi Üniversitesi Biyomedikal Mühendisliği Bölümünden Doç. Dr. Gizem Kaleli Can, Tıp Fakültesinden Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Çiğel ve Mimarlık Bölümünden Dr. Öğr. Üyesi Feral Geçer Sargın'ın yer aldığı tanıtım standında meslek hedeflerine ilişkin merak ettiklerini sorma fırsatı buldu.

İzmir Demokrasi Üniversitesi ile Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVKK) Arasında Akademik İş Birliği Protokolü İmzalandı

İzmir Demokrasi Üniversitesi ile Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVKK) arasında, kişisel verilerin korunması alanında akademik iş birliğinin geliştirilmesi, bilgi ve tecrübe paylaşımının artırılması ve ortak çalışmaların yürütülmesine katkı sağlamak amacıyla iş birliği protokolü imzalandı.

Ankara'da gerçekleştirilen kurum ziyareti ve protokol imza törenine; İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu, Rektör Yardımcısı ve Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ecehan Yeşilova, Rektör Danışmanı ve Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sezin Öztoprak ile Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Gülçin Demircan ve Hukuk Fakültesi öğrencileri katıldı.

Program kapsamında İzmir Demokrasi Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerine yönelik olarak kişisel verilerin korunması ve veri güvenliği konularında eğitim düzenlendi. Gerçekleştirilen eğitimde, öğrencilere kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel ilkeler, hak ve yükümlülükler ile veri güvenliğinin sağlanmasına yönelik hususlarda ayrıntılı bilgilendirmelerde bulunuldu.

Rektör Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu başkanlığındaki İzmir Demokrasi Üniversitesi heyeti, KVKK ziyareti ve protokol imza töreninde.

Hukuk Fakültesi öğrencileri, KVKK uzmanları tarafından düzenlenen kişisel verilerin korunması ve veri güvenliği eğitimini aldı.

Ankara Üniversitesi DTCF Tarih Topluluğunun Davetiyle Ankara'da Anlamlı Konferans

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Topluluğu'na konuk olan Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu, yazma eserlerde insanı anlama çabasını anlattı.

Rektör Karahasanoğlu, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Tarih Topluluğu'nun davetlisi olarak Tarihi Belgelerde ve Yazma Eserlerde İnsanı Aramak başlıklı bir konuşma yaptı.

Konuşmasına 90'ların sonunda Ankara'da tarih öğrencisi olmakla başlayan Rektör Karahasanoğlu, Osmanlı tarihçiliğinin de o günden bugüne, dünyada ve Türkiye'deki serencamını ele aldı.

Rektör Karahasanoğlu, Uzundere Yerleşkesi Sağlık Binasında İncelemelerde Bulundu

İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu, 7 Eylül 2026 tarihindeki kuruluş yıl dönümünde resmi açılışı gerçekleştirilen Uzundere Yerleşkesi Sağlık Binasında incelemelerde bulundu.

Üniversite üst yönetimi ve ilgili daire başkanlarıyla birlikte Sağlık Binasını gezen Rektör Karahasanoğlu; altyapı çalışmaları, teknik imkânlar ve dersliklerin durumu hakkında bilgi aldı. Karahasanoğlu, göreve geldiği ilk günden itibaren hız verilen altyapı yatırımlarının artarak devam edeceğini ve öğrencilerin sağlıklı, konforlu bir ortamda eğitim almaları için sürekli iyileştirme çalışmalarının süreceğini ifade etti.

Ziyaret kapsamında sınıflar, amfiler, yemekhane ve ortak alanları inceleyen Karahasanoğlu, yeni Sağlık Binası ile Uzundere Kampüsü genelindeki imkânlara ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Akademik ve idari personelle de bir araya gelerek istişarelerde bulunan Rektör Karahasanoğlu, tüm personele ve öğrencilere başarılı, verimli bir akademik yıl dileklerini iletti.

İzmir Demokrasi Üniversitesi ile İŞKUR Arasında İş Birliği Protokolü İmzalandı

İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu ile Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) Karabağlar Hizmet Merkezi Müdürü Nazan Delikanlı, İŞKUR Gençlik Programı kapsamında iki kurum arasında iş birliği protokolü imzaladı. İmzalanan protokolün, program kapsamında yürütülecek çalışmalar açısından iki kurum arasındaki iş birliğine katkı sağlaması hedefleniyor. İŞKUR Gençlik Programı; üniversite öğrencilerinin eğitim hayatları devam ederken mesleki tecrübe kazanmalarını, istihdam edilebilirliklerini artırmalarını ve iş dünyasına daha donanımlı hazırlanmalarını amaçlıyor.

Rektör Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu'ndan Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a Ziyaret

İzmir Demokrasi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selim Karahasanoğlu, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'u makamında ziyaret etti. Görüşmede, İzmir Demokrasi Üniversitesi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı iş birliğinde hayata geçirilebilecek ortak projeler, kültürel ve sanatsal etkinlikler, akademik çalışmalar ile yayın faaliyetleri müzakere edildi.

Ziyarette, üniversitenin akademik birikiminin kültür-sanat projeleriyle birleştirilmesi ve İzmir'in kültürel mirasına katkı sağlayacak ortak yayın ile etkinlik planlamaları üzerinde görüş alışverişinde bulunuldu.

Cumhuriyet Meydanı'nda Resmi Çelenk Sunma Töreni

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamaları kapsamında Cumhuriyet Meydanı'nda resmi çelenk bırakma töreni düzenlendi.

İzmir Valisi Dr. Süleyman Elban ve il protokolünün teşrifleriyle gerçekleştirilen törene, İzmir Demokrasi Üniversitesini temsilen Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Uğur Demir katıldı. Vali Dr. Süleyman Elban ve protokol üyelerinin çelenk sunumlarıyla başlayan tören; saygı duruşunda bulunulması, İstiklal Marşı'nın okunması ve Türk bayrağının göndere çekilmesiyle sona erdi.

Cumhuriyet Meydanı'nda Tebrik Kabulü ve Geçit Töreni

Cumhuriyet'in 103'üncü yıl dönümü, Cumhuriyet Meydanı'nda düzenlenen tören ve geçit törenleriyle büyük bir coşkuyla kutlandı.

Kent protokolünün, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların yoğun katılım gösterdiği kutlamalarda İzmir Demokrasi Üniversitesini Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Uğur Demir temsil etti.

İzmir Valisi Dr. Süleyman Elban, Ege Ordusu ve Garnizon Komutanı Korgeneral Zorlu Topaloğlu ile İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay'ın tören birliklerini ve halkı selamlamasıyla başlayan program; saygı duruşu, İstiklal Marşı'nın okunması ve Türk bayrağının göndere çekilmesiyle devam etti. İzmir protokolünün ve vatandaşların bayram coşkusunu paylaştığı tören, halk oyunları gösterileri, öğrenci şiirleri ve askerî birliklerin resmigeçidi ile sona erdi.

İzmir Demokrasi Üniversitesi Korosu ve İZOT'tan Konak Meydanı'nda Cumhuriyet Konseri

Konak Meydanı'nda Cumhuriyet Coşkusu ve Anlamlı Koro Buluşması

İzmir Demokrasi Üniversitesi korosu ile İzmir Otizm Orkestrası ve Korosu (İZOT), 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamaları kapsamında Konak Meydanı'nda konser verdi.

İzmir Valiliği koordinesinde 29 Ekim'den günler öncesinde başlayan etkinlik programının en anlamlı buluşmalarından biri olan konser, İzmirlilere coşku dolu ve unutulmaz anlar yaşattı.

Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Orçun Berrakçay'ın kurucusu olduğu, otizmli bireylerin müzik aracılığıyla toplumsal hayata katılımını güçlendiren İZOT Otizm Orkestrası ve Korosu ile Öğr. Gör. Zeynep Gergin yönetimindeki İzmir Demokrasi Üniversitesi korosunun aynı sahneyi paylaştığı konserde Konak Meydanı'nı dolduran vatandaşlar da eserlere eşlik etti.

Rektör Karahasanoğlu, Ankara'da 20. Türk Tarih Kongresi'ne İştirak Etti

İlki 1932 yılında, Türk Tarih Kurumunun kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün direktifiyle ve katılımıyla düzenlenen Türk Tarih Kongresi'nin 20'ncisi, 26-30 Ekim 2026 tarihlerinde Ankara'da, Bilkent'teki Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yerleşkesi'nde gerçekleştirildi. 30 ülkeden 300 akademisyenin bildiri sunduğu kongre kapsamında, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla Atatürk ve Cumhuriyet konulu özel bir panel de düzenlendi.

Düzenleme kurulu üyesi olarak da görev yapan Rektör Karahasanoğlu, kongrede bir oturumu yönetti. Oturum sırasında Türk Tarih Kongrelerinin kendilerinin de bir araştırma konusu olduğunu vurgulayan Karahasanoğlu, ilk kongrelerin kitaplara konu edildiğini, kongrelerin tamamını ele alan bir doktora tezinin ise Amerika Birleşik Devletleri'nde hazırlandığını belirtti.

Her ay bir öğrenci topluluğunun hikâyesini dinliyoruz

Geleceğin Vizyoner Hukukçularını Buluşturan Çatı

İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ HUKUK TOPLULUĞU

Hukuk yalnızca kanunlardan ve mevzuat hükümlerinden ibaret değildir. Toplumsal yaşamı anlamak, adaleti sorgulamak, hak ve özgürlükleri korumak ve değişen dünyaya hukuki bir perspektiften bakabilmek de hukuk eğitiminin ayrılmaz bir parçasıdır.

Biz, İzmir Demokrasi Üniversitesi Hukuk Topluluğu olarak hukuk eğitimini dersliklerin dışına taşımanın, teorik bilgiyi pratik deneyimlerle desteklemenin ve birlikte öğrenebileceğimiz bir ortam oluşturmanın önemine inanıyoruz. Amacımız, yalnızca hukuk fakültesinde öğrenim gören öğrencileri bir araya getirmek değil; birlikte düşünen, sorgulayan, üreten ve mesleki gelişimine önem veren bireylerin yetişmesine katkı sunmaktır. Bu doğrultuda mesleki gelişimi sosyal etkileşimle, teorik bilgiyi uygulamayla ve bireysel gelişimi ortak üretimle buluşturmayı hedefliyoruz. Yargı simülasyonları, münazara turnuvaları, mesleki söyleşiler, alanında uzman kişilerle gerçekleştirilen buluşmalar ve çeşitli sosyal etkinliklerle öğrencilerin hem meslek hayatına dair fikir edinmelerini hem de fakülte yıllarını daha verimli ve keyifli geçirmelerini amaçlıyoruz. Aynı zamanda öğrencilerin birbirlerinden öğrenebilecekleri, fikirlerini özgürce paylaşabilecekleri ve birlikte projeler geliştirebilecekleri bir topluluk kültürü oluşturmayı önemsiyoruz.

> “Unutulmamalıdır ki adalet hiçbir zaman kanunlardan ibaret olmamıştır. Kanunların bittiği yerde vicdan ve bilgi yolumuza ışık tutar. Bizler bu yolda her zaman daha da iyisini yapmak umuduyla ilerlemekteyiz.”
>
> ***Hukuk Topluluğu Yönetimi***

Öğrenciler, duruşma sürecini rolleri paylaşarak canlandırdı.

Prof. Dr. Veli Özer Özbek'in konuşmacı olduğu konferans, 6 Nisan 2026'da Konferans Salonu'nda yapıldı.

Üyeler, karşılıklı savunmalarla konuşma ve argüman becerilerini sınadı.

Üyeler, duruşma salonlarını ve yargı sürecinin işleyişini yerinde gördü.

Vizyonumuz: Öğrencilerin akademik, mesleki ve kişisel gelişimini desteklemek; öğrencilerin özgür bir düşünce ortamında fikirleriyle katkıda bulunduğu, sorumluluk aldığı ve birlikte ürettiği sürdürülebilir ve öncü bir hukuk öğrenci topluluğu olmayı hedefliyoruz.

Misyonumuz: Hukukun teoriğini pratikle pekiştirme ve mesleki becerileri geliştirme amacıyla yürüttüğümüz faaliyetler çerçevesinde sorgulayan, etik değerlere bağlı, toplumsal sorumluluk bilinci gelişmiş, araştıran ve çözüm üreten vizyon sahibi hukukçuların yetişmesine katkı sunmak.

İzmir Demokrasi Üniversitesi
Hukuk Topluluğu Yönetimi

Başkan: Sude Türkel
Başkan Yardımcısı: Işıl Baltacı
İletişim: idemokrasihukuktoplulugu@gmail.com

İzmir Geneli Hukuk Toplulukları İzmir Demokrasi Üniversitesinde Buluştu

İzmir Demokrasi Üniversitesi Hukuk Topluluğu ev sahipliğinde düzenlenen geleneksel "İzmir Geneli Hukuk Toplulukları Toplantısı" kentteki üniversitelerin hukuk topluluğu temsilcilerini bir araya getirdi.

İzmir Demokrasi Üniversitesi Konak Binası'nda gerçekleştirilen organizasyonda geleceğin hukukçuları, üniversiteler arası iş birliğini güçlendirecek ortak projeleri masaya yatırdı. Etkinlik süresince öğrencilerin mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak akademik seminer ve panellerin planlanmasının yanı sıra, gençler arasındaki kaynaşmayı artıracak sosyal ve kültürel faaliyet adımları değerlendirildi.

KuARK · İDÜ Lab: Sorgulamaya Dayalı, Doğrulanabilir ve Kapsayıcı Bir Bilim Öğrenme Platformu

Proje Yürütücüsü
Prof. Dr. Selçuk Topal

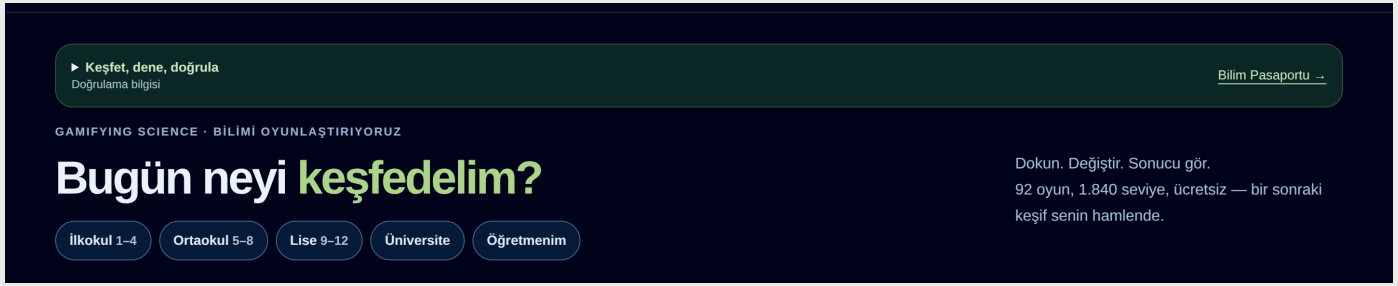
Kapsam: 92 oyun · 1.840 seviye · ilkokuldan lisansa · 10 dil

Disiplinlerarası Katkı: Farklı bölümlerden 20 öğretim elemanının oyun önerileri

Araştırma Bileşeni: do(x) nedensel yapay zekâ; ön kayda uygun randomize deney protokolü (etik kurul başvurusu aşamasında)

Açık Bilim: Zenodo DOI (CC BY 4.0) · açık veri seti

Erişim: oyun.idu.edu.tr (yakında yayında) · ücretsiz

oyun.idu.edu.tr ana sayfası: her ziyarette yeni bir keşif; her oyunun ilk üç seviyesi hesap açmadan oynanır.

Bilimi ezberlenecek bir bilgi yığını olarak değil, sınanan ve yeniden kurulan bir model olarak öğretmek… KuARK · İDÜ Lab'ı bu düşünceyle tasarladım ve geliştiriyorum. Platformda öğrenci bir bilimsel modelin değişkenlerini değiştiriyor, sonucu gözlüyor, tahminini sınıyor ve açıklamasını kanıta dayandırıyor. 92 oyun ve 1.840 seviyeye ulaşan platformda on üç boyutlu bilim dünyası, okul, yapay zekâ ve kent-ekoloji oyunları ile 38 lisans laboratuvarı yer alıyor.

En önemli ilkemiz doğrulanabilirlik. Her seviye sunucunun ürettiği bir senaryo üzerinde çözülüyor ve çözüm, öğrencinin tarayıcısından bağımsız olarak sunucuda yeniden hesaplanıyor. Böylece Bilim Pasaportu'ndaki kazanımlar tamamlanan görev sayısına değil, doğrulanmış deney sonuçlarına ve yeni bir bağlamda sorulan aktarım sorularına dayanıyor; öğrenci bu kanıtları imzalı dijital rozet olarak indirebiliyor. Sürekli geliştirdiğimiz platform yakında oyun.idu.edu.tr adresinde herkese açılacak.

Sınıfta ve amfide: akıllı tahtadan çevrimiçi derse

Akıllı tahta modunda öğretmen bir oyunu bütün sınıfla oynatıyor: sınıfın tahmini, takımlar, süre ve tartışma soruları tahtada yönetiliyor, sınıf yardımcısı ArdenBot da öğrencilere eşlik ediyor. Canlı ders modunda öğretmen tahminleri anlık izliyor, ekranları dondurup sonucu birlikte tartışıyor ve sınıfı birlikte sonraki seviyeye geçiriyor. Eğitimci köşesinde 15, 30 ve 40 dakikalık 46 hazır ders planı, sınıf görevleri ve öğretmen rehberi bulunuyor. Öğretmen sınıf panosunda her öğrencinin doğrulanmış kanıtını ve aktarım durumunu görebiliyor; canlı dersin raporu da tablo olarak indirilebiliyor.

Üniversitede lisans laboratuvarlarını yüz yüze ya da çevrimiçi derslerde zor kavramları etkileşimli biçimde anlatmak için kullanabiliyoruz. Amfi yarışmasında öğrenciler telefonlarıyla katılıyor; platform LTI 1.3 aracılığıyla üniversitelerin öğrenme yönetim sistemlerine de bağlanabiliyor.

Zor kavramları oyunla kavramak, akıl yürütmeyi öğrenmek

Kuantum spini, blokzincirde güven, büyük dil modelleri, oyun teorisi, genomik, siber güvenlik ya da istatistikte nedensellik gibi anlaşılması kolay olmayan kavramları üç boyutlu bilim dünyalarında somut deneylere dönüştürdük: öğrenci örneğin atomları mıknatıstan geçirip spinin yalnız iki değer aldığını, bir kaydı değiştirip zincirdeki mühürlerin nasıl bozulduğunu görerek blokzincirin neden değişikliğe dayanıklı olduğunu kendisi keşfediyor. Lisans laboratuvarlarında grup homomorfizmasından arkeolojik eş zamanlılığa kadar soyut yapılar aynı yolla somutlaşıyor. Tahmin, gözlem, açıklama ve "Ya … olsaydı?" sorusu her seviyede birlikte çalışıyor; oyun yalnız doğru yanıtı değil, hipotez kurmayı, kanıt toplamayı ve neden-sonuç üzerine akıl yürütmeyi öğretiyor.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ve uluslararası çerçeveler

54 okul oyununun her birini Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre ders, sınıf, ünite ve resmî ünite sayfalarından doğrulanmış öğrenme çıktısı kodlarıyla (örneğin FB.6.2.3, MAT.7.2.1, FİZ.11.1.3) eşleştirdik; oyun sayfasındaki Maarif Modeli paneli bu çıktıları, ilgili beceri ve değerleri gösteriyor. Aynı oyunlar AB Anahtar Yetkinlikleri (2018), PISA 2025 fen ve matematik yeterlikleri ve DigComp 2.2 ile; yapay zekâ okuryazarlığı oyunları Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi, UNESCO Yapay Zekâ Yetkinlik Çerçevesi ve AB Yapay Zekâ Yasası'nın 4. maddesiyle; Etnospor oyunları UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi'yle ilişkilendirildi. Bu çift eşleme, platformu MEB okullarında ve uluslararası ortaklıklarda aynı dille kullanılabilir kılıyor.

Akıllı tahta modu: sınıf tahmini, takımlar, süre ve sınıf yardımcısı ArdenBot.

do(x) nedensel yapay zekâ ve yardımcı botlar

Rehber karakterimiz Kuark, öğrenciye yaşına ve ilgisine göre bir sonraki keşfi öneriyor; takıldığında "Ya … olsaydı?" biçiminde karşı-olgusal ipuçları veriyor. Araştırma katmanına do(x) nedensel yapay zekâ adını verdik: Kuark'ın ustalık ve ilgi odaklı iki öneri stratejisinin yedi günlük doğrulanmış tamamlama ve aktarım üzerindeki nedensel etkisini sınayan, sınıf düzeyinde kümelenmiş bir randomize deney protokolü hazırladık.

Çalışmayı etik kurul onayının ardından yürüteceğiz. Kişisel bilgi alınmayacak, veriler takma adlı tutulacak ve k-anonimlik ilkesiyle açık veri setine dönüştürülerek bilim dünyasıyla paylaşılacak. Böylece KuARK yalnız bir öğretim aracı değil, eğitimde "hangi destek, kime, neden işe yarar?" sorusuna kanıtla yanıt arayan bir araştırma altyapısı.

Toplumsal duyarlılık ve güncel bilim

Platformu yalnız fen ve matematikle sınırlı tutmadık. Kent ve Ekoloji bölümündeki altı deneyde, Sünger Kent, Bitkisel Arıtma Atölyesi ve Enerji Adası gibi modellerle öğrenciler iklim uyumunu ve yeşil dönüşümü kentsel ölçekte sınıyor. Gençler İçin Yaşam Becerileri bölümü, YÖK'ün planladığı derse yönelik iletişimden zaman yönetimine altı laboratuvar sunuyor. Yapay Zekâ Okuryazarlığı ve Güvenli Kullanım oyunları, Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi doğrultusunda öğrencilere yapay zekâyı sorgulayarak kullanmayı öğretiyor.

Farkındalık köşeleri ve Türk dünyası

Farkındalık köşelerinde "Filistinli Çocukları Anlamak" BM, DSÖ ve UNICEF kaynaklarıyla çocuk haklarını, "Otizm Spektrumlu Bireyleri Anlamak" nöroçeşitliliği ele alıyor. Türk Birliği ve Etnospor köşelerinde Uluğ Bey'in gözlemevinden Harezmî'nin terazisine, okçuluktan Mangala'ya uzanan on beş oyun, Türk dünyasının ortak bilim ve kültür mirasını fizik ve matematikle buluşturuyor.

"Hedefimiz, İzmir Demokrasi Üniversitesini oyunlaştırılmış bilim öğreniminde ulusal ve uluslararası iş birliklerinin buluşma noktası hâline getirmek."

Fırsat eşitliği ve on dil

Fırsat eşitliği temel ilkelerimizden biri. Platform ücretsiz; ilk üç seviye hesap açmadan oynanıyor, oyunlar telefondan akıllı tahtaya her ekranda ve zayıf bağlantıda çevrimdışı önbellekle çalışıyor. Böylece kaynakları sınırlı okullardaki öğrenciler de nitelikli bir deney ortamına ulaşıyor; kişisel veri istemiyoruz.

Arayüz Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, Arapça, Rusça ve Çincenin yanı sıra Kürtçe (Kurmancî) ve Zazaca dahil on dilde kullanılabiliyor. Bunu, Türkiye Yüzyılı vizyonunda anadilde bilime erişimi kolaylaştıran ve Terörsüz Türkiye sürecinin toplumsal bütünleşme hedefine katkı sunan bir adım olarak görüyorum.

Açık bilim ve iş birliği

KuARK'ı katkıya açık bir ekosistem olarak kurguladım. 38 lisans laboratuvarının önemli bir bölümü farklı bölümlerden 20 meslektaşımın önerileriyle hazırlandı; öneren öğretim üyesi oyunun akademik atfında birinci yazar olarak yer alıyor. Her oyun APA, BibTeX, RIS ve CFF biçiminde atıf alabiliyor ve sürümlü yazılım kaydı olarak Zenodo üzerinden CC BY 4.0 lisansıyla DOI alacak biçimde hazırlanıyor.

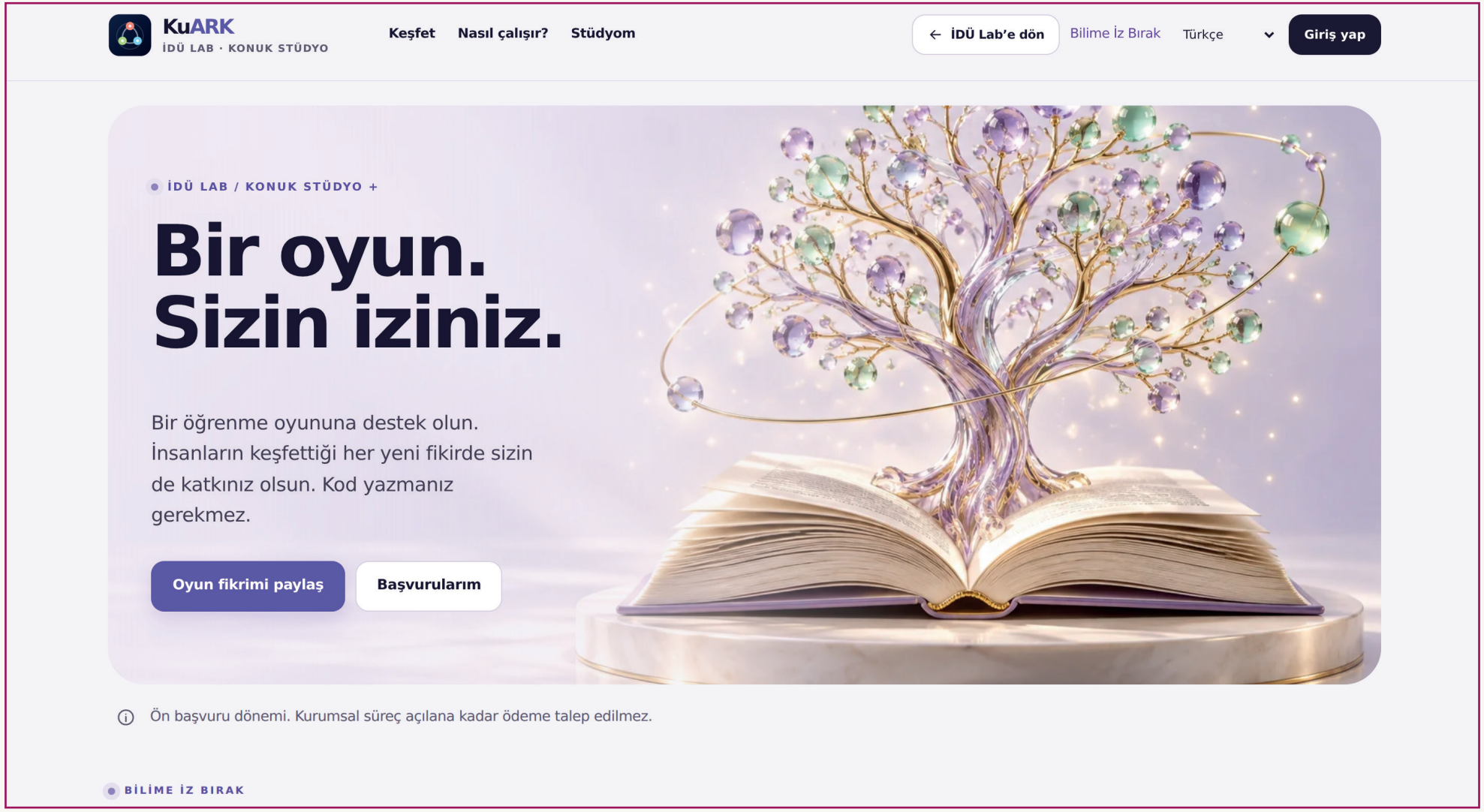
Dünyanın her yerinden öğretmen ve akademisyenler Eğitimci köşesinden oyun isteğinde bulunabiliyor. Konuk Stüdyo'da müzisyenlerden kurumlara herkes kod yazmadan öğrenme oyunu hazırlayabiliyor; formül oyunlarıyla bir kavram doğrudan oyunlaştırılabiliyor. Kurum ortaklığı (çatal) sistemiyle MEB okulları, üniversiteler ve kurumlar herhangi bir oyunu kendi dersine uyarlayıp iki logolu ortak oyun olarak yayımlıyor; her uyarlama imzalı bir soy zincirine kaydediliyor ve QR afişiyle sınıfa taşınıyor. "Bilime İz Bırak" programı yeni oyunların desteklenmesine, denetimli forum ve haftalık Enler listeleri değerlendirmeye imkân tanıyor.

Yol haritası

Platformun yayına açılmasıyla birlikte MEB okullarında pilot uygulamalar, yurt içi ve yurt dışındaki üniversitelerle ortak oyun geliştirme ve çok merkezli araştırmalar planlıyoruz. Teknoloji Transfer Ofisimiz aracılığıyla faydalı model başvuru sürecini de başlattık. Hedefimiz, İzmir Demokrasi Üniversitesini oyunlaştırılmış bilim öğreniminde ulusal ve uluslararası iş birliklerinin buluşma noktalarından biri hâline getirmek. Tüm meslektaşlarımızı oyun önerileriyle bu yolculuğa katılmaya davet ediyorum.

Kurum ortaklığı: oyunu kendi dersine çatalla, iki logoyla yayımla.

"Bilimi bir model olarak deneyen her öğrenci, bilimin yapılışına da tanıklık eder."

Prof. Dr. Selçuk Topal

Yapay Zekâ Çağında Şuurlu Gelecekler

İzmir Demokrasi Üniversitesi 2026-2027 Akademik Yılı Açılış Dersi / 12 Ekim 2026

Prof. Dr. Ahmet Faruk Aysan

Hamad Bin Khalifa Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

Bir İzmir çocuğu olarak

Sayın Rektörüm, değerli hocalarım, sevgili öğrenciler.

Bugün burada olmak benim için sıradan bir akademik görev değil. Bu salona bir misafir olarak değil, bir İzmir çocuğu olarak girdim. Ömrümün önemli bir kısmını İstanbul'da, sonra da yurt dışında geçirdim. Boğaziçi'nde okudum, Amerika'da doktora yaptım, Merkez Bankası'nda çalıştım, şimdi Doha'da yaşıyorum. Ama doğuştan ve gönülden İzmirliyim.

İzmir'in bende özel bir yeri var ve bu yerin niteliğini size anlatmak istiyorum, çünkü bugünkü dersin sonunda tekrar oraya döneceğiz. İzmir'in bendeki yeri bir akıl yeri değil, bir kalp yeri. Daha duygusal, daha saf, daha tabii bir yer. Sabahın erken saatinde Kordon'da denizin kokusu, bir yaz akşamı balkonda komşuların sesi, insanların birbirine rol yapmadan "nasılsın" diyebilmesi. Bunlar bana sonradan öğretilmiş şeyler değil; bu şehrin bana verdiği ilk ve en kalıcı dersler.

Bugün size yapay zekâdan, yapay zekâ kapitalizminden, teknofeodalizmden, yapay zekâ teknokrasisinden bahsedeceğim. Epey karanlık yerlerden geçeceğiz. Ama şunu baştan söyleyeyim ki yolun sonunda neden buraya geldiğimi anlayacaksınız. Ben bu yeni gelişen düzende bizi kurtaracak değerlerin ve bizi kurtaracak sosyal yaşantının büyük şehirlerin finans merkezlerinde değil, tam da burada, bu kıyıda, bu şehrin insan ilişkilerinde olduğuna inanıyorum. Konuşmanın sonunda bunu sizinle paylaşacağım.

Önce yapay zekâ kapitalizmi ve yapay zekâ teknokrasisi ile başlayalım.

Yeni bir devrim: endüstri devriminden daha büyük

Yapay zekâ gerçekten de yeni bir devrim. Ben bunu bir moda kelime olarak söylemiyorum. Endüstri Devrimi'nden bile daha etkili olacak gibi görünüyor. Bütün ekonomik ve sosyal yaşantımızı değiştiriyor ve muhtemelen bizim hayal ettiğimizden çok daha hızlı değiştirecek.

Bu değişimi anlamak için önce bir şeyi vurgulamak istiyorum. Tarihteki büyük değişimlerin pek çoğunun kökeninde teknoloji vardır. Bunu ben bugün söylediğim kadar net bir şekilde her zaman düşünmüyordum. Size kendi fikri yolculuğumdan bir parça anlatayım.

Doksanlı yıllarda biz üniversitedeyken Japonya kitapları okurduk. Hatırlıyorum, Cem Kozlu'nun çok meşhur bir kitabı vardı, Türkiye mucizesi için vizyon arayışlarını ve Asya modellerini anlatırdı. Kitap Türk Hava Yolları'nın kısa sürede nasıl dönüştürüldüğüyle başlıyordu. Cem Kozlu THY'yi birkaç yılda değiştirmişti ve bu tecrübeden Türkiye için bir ders çıkarıyordu. Doksanlı yıllarda mesele şuydu: Eğer biz kendi yönetim tarzımızı, kalkınmaya dair ideolojimizi, fikirlerimizi değiştirebilirsek, gelişebiliriz, kalkınabiliriz. Japonya ne doğal kaynaklara sahipti ne de dünyanın coğrafi olarak ticaret merkezinde yer alıyordu. Ama toplum, baştan sona bir ekonomik ve toplumsal

reformla değişmiş, dönüşmüş; İkinci Dünya Savaşı'nın küllerinden çıkıp üreterek ve satarak bu fikri mücadelesine devam etmişti. Biz de bunu yapabilirdik. Bize öyle geliyordu.

Fakat zamanla Japon kalkınmacılığı, hatta ardından gelen Kore kalkınmacılığı eski ivmesini kaybetti. Bu ülkeler geliştikçe, fikri ve ideolojik olarak bütün dünyayı etkileme güçlerinin aslında ne kadar sınırlı olduğunu gördük. Japon modeli Japonya'da işledi, Kore modeli Kore'de işledi. Ama bunları alıp başka bir yere taşımak, orada da aynı dönüşümü üretmek hiç de kolay olmadı. İdeolojiler, fikirler önemliydi. Ama bunların sürekli ve dünya ölçeğinde bir dönüşüm sağlaması zamana ve mekana çok bağlıydı.

Hâlbuki endüstri devrimi tarzı teknolojik gelişmeler öyle değildi. Teknolojinin, nerede ve ne zaman ortaya çıkarsa çıksın, bütün dünyayı etkileme ve değiştirme gücü var. Bunu Endüstri Devrimi'nde gördük. Buhar makinesi Britanya'da geliştirildi; Manchester'ın fabrikalarında Sanayi Devrimi'nin simgelerinden biri hâline geldi, ama Hindistan'daki dokumacının hayatını da değiştirdi. Endüstri Devrimi sonrasında yeni bir sömürgecilik dönemi başladı. Toplumsal düzenler, hatta kültürler değişti. Dünyada yeni bir küresel arz zinciri oluştu. Asya'da ve Afrika'da birçok masum insan, kendilerinin tamamen dışında gelişen bir teknolojinin getirdiği gücün esiri oldu. Hiçbir karar vermedikleri, hiçbir şekilde parçası olmadıkları bir dönüşüm onların kaderini belirledi.

Bu sebeple teknolojinin aslında doksanlı yıllarda düşündüğümden çok daha önemli olduğunu zaman içinde anladım.

Fikirler değişimi başlatır, ama teknoloji değişimi her yere taşır.

Ve teknolojiyi kim üretiyorsa, taşınan değişimin yönünü de büyük ölçüde o belirler.

Endüstri 4.0'dan Endüstri 5.0'a

Şimdi ise yeni bir teknoloji devriminden geçiyoruz. Yapay zekâ teknolojisi hiç aklımızın alamayacağı derecede hızlı gelişiyor.

İlk başta bunun yalnızca beyaz yakalı çalışanları etkileyeceğini düşünüyorduk. Ama etkisi her yerde hissediliyor. 2010'lu yıllarda Endüstri 4.0'dan konuşuyorduk. Robotize olmuş fabrikalarda ışıklar yanmadan üretim yapılabileceği konuşuluyordu; buna "karanlık fabrika" deniyordu. Ama bu yine kitlesel üretim tarzıydı; aynı üründen milyonlarca üretmek için tasarlanmış bir sistemdi. Şimdilerde ise üç boyutlu baskıdan ve standart işlerin dışında kişiye özel üretim yapabilecek robotlardan bahsediyoruz. Endüstri 5.0, insan merkezli, sürdürülebilir ve dayanıklı üretimi esas alıyor. Ancak yapay zekâ ve robotikteki ilerlemeler insan emeğinin üretimdeki rolünü yeniden tanımlıyor.

ChatGPT, Claude gibi programların neler yapabildiğini görünce bir taraftan seviniyoruz. Ama bir taraftan da muhasebeciye, finansçıya, bankacıya, avukata, hatta bizim gibi akademisyenlere ne olacak diye düşünmeden edemiyoruz. Bu salonda oturan öğrenciler dört yıl sonra mezun olduklarında mesleklerin hangi görevlerinin hâlâ insanlar tarafından yürütüleceğini bugün kesin olarak bilmiyoruz.

Elon Musk gibi kimileri "hiç merak etmeyin, daha az çalışacağız, robotlar bizim için her şeyi yapacak, biz de hayatın tadını çıkaracağız" diyorlar. Musk bunu birkaç kez açıkça söyledi; çalışmanın isteğe bağlı hale geleceğini, herkese evrensel yüksek gelir verileceğini anlattı.

Gerçekten öyle mi? Bu yeni gelişen dünyada bütün insanlar gerçekten de aynı değere mi sahip? Bu yeni oluşan değer zincirinin başında duranlarla Bangladeş'te bir tekstil fabrikasında çalışan insan aynı insan mı?

Bize göre öyle. Biz ademiyet prensibine inanıyoruz. İnsanın sırf insan olduğu için, din, dil, ırk ayrımı yapılmaksızın hak ve değer sahibi olduğuna inanıyoruz. Kitabımız bize "Bir insanı öldüren, bütün insanlığı öldürmüş gibidir" diyor. Fakat bu teknolojiyi üretenler de böyle mi düşünüyor? Geçmişte yaptıkları bize bunu hiç de söylemiyor. İşte tam bu aşamada, bu teknolojik dönüşümü ortaya çıkaran Elon Musk, Peter Thiel, Sam Altman, Alex Karp gibi insanların ideolojileri devreye giriyor. Bu insanların nereden geldiğini, neye inandığını bilmek zorundayız. Çünkü maalesef geleceğimizi onların inançları şekillendiriyor.

Filozof girişimci: Peter Thiel

Bunlardan özellikle Peter Thiel belki de en önemli isim. Klasik metinlerde "filozof kral" vardır ya; sanki filozof dünyayı yönetse daha iyi olurmuş gibi bir düşünce. Peter Thiel de bir nevi filozof-girişimci, filozof-iş insanı. Felsefe okumuş, hukuk okumuş, sonra dünyanın en büyük teknoloji şirketlerinin kurucusu ve finansörü olmuş bir adam.

Thiel 1967'de Almanya'da, Frankfurt'ta doğdu. Ailesi

önce Amerika Birleşik Devletleri'ne, daha sonra Güney Afrika ve bugünkü Namibya'ya taşındı. Çocukluğunun önemli bir kısmı bugünkü Namibya'da, o zamanlar Güney Afrika'nın apartheid rejimi altında yönettiği Güneybatı Afrika'da, Swakopmund denen küçük bir sahil kasabasında geçti. Babası Klaus Thiel kimya mühendisiydi ve oradaki büyük uranyum madeninin inşasında çalışıyordu. Swakopmund bir eski Alman kolonisi kasabasıydı; Alman yerleşimcilerin yaşadığı, İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesinden otuz yıl sonra bile Nazi dönemine ait sembollerin sokaklarda görülebildiği, çocukların sert disiplinli okullarda okuduğu bir yerdi. Thiel'in biyografisini yazan Max Chafkin, bu dönemin sosyal koşullarını ve katı okul disiplinini anlatır. Bunların Thiel'in sonraki dünya görüşündeki etkisi ise yoruma açıktır. Peter 10 yaşındayken, 1977'de, aile Kaliforniya'ya taşındı. Sonra Stanford'da felsefe, ardından yine Stanford'da hukuk geldi. Stanford'da René Girard'ın öğrencisi oldu. Daha o yıllarda sağcı, muhafazakâr, ne yaptığını bilen, üniversitede kendi dergisini çıkaran, çevresindeki herkesle polemiğe giren bir genç adamdı.

Şimdi Elon Musk'ın geçmişine bakalım. Ne kadar benziyor, göreceksiniz.

Elon Musk'ın anne tarafından dedesi Joshua Haldeman, Kanadalı bir kiropraktördü. Yani halk arasında "modern, eğitimli kırık çıkıkçı" gibi düşünülebilir. Ama asıl kimliği başkaydı. 1930'lu yıllarda Kanada'da "Technocracy Incorporated" adlı hareketin önde gelen örgütleyicilerindendi. Bu hareket şunu savunuyordu: Siyasetçileri, seçimleri, hatta parayı ortadan kaldıralım; toplumu mühendisler ve bilim insanları yönetsin; ekonomi enerji birimleriyle ölçülsün; Kuzey Amerika tek bir "teknokrat devlet" olsun. Yani teknokratik bir otarşi. Kanada hükümeti 1940'ta bu hareketi savaş çabasına zarar verdiği gerekçesiyle yasakladı ve Haldeman tutuklandı. Sonra siyasete girdi, birkaç seçim kaybetti. Ve 1950'de ailesini alıp Güney Afrika'ya, Pretoria'ya göç etti. Neden Güney Afrika? Kendisi açıkça söylüyor: Apartheid rejimine ve o rejimi kuran partiye sempati duyduğu için. Orada ırkçı, antisemit, demokrasi karşıtı kitapçıklar yazdı. Aynı zamanda meraklı bir pilottu, eşiyle tek motorlu uçakla Afrika'dan Avustralya'ya uçtu, Kalahari Çölü'nde kayıp bir şehri aradı. 1974'te uçağıyla düşerek öldü. Elon Musk 1971'de Pretoria'da, bu dedenin kızı Maye'nin oğlu olarak dünyaya geldi ve on sekiz yaşına kadar apartheid Güney Afrika'sında büyüdü.

Ne kadar enteresan değil mi? Günümüz teknoloji dünyasının iki etkili isminin çocukluklarının bir bölümü apartheid düzeninin hüküm sürdüğü coğrafyalarla kesişmiş. Birinin dedesi teknokrasiyi, mühendislerin yönettiği bir dünyayı savunmuş; diğerinin çocukluğu ise eski bir Alman kolonisi kasabasında da geçmiş. Bu koşulların sonraki düşüncelerini nasıl etkilediği ayrıca araştırılmalıdır. Ben burada kimseyi suçlamıyorum. Hiç kimse çocukluğunu seçemez. Ama bir insanın dünya görüşünün nereden beslendiğini bilmek, o insanın bugün inşa ettiği dünyayı anlamak için şarttır.

Burada bir noktanın altını çizmek istiyorum. Fikirler ve ideolojiler hâlâ çok önemli. Ama artık sadece siyasi partiler için değil; yeni girişimcilik fikirlerinin ortaya çıkmasında da önemli. Mesela, Peter Thiel'in ortak kurucularından olduğu Confinity ile Elon Musk'ın kurduğu X.com, 2000 yılında birleşti; birleşen şirket daha sonra PayPal adını aldı. Bu girişimlerin finansal sisteme bakışında ideolojik bir boyut da vardı. Diyorlar ki: Bankalar isterlerse para transferimizi yapmayabilir, bizi yavaşlatabilir; devletler isterlerse paramızı dondurabilir. O zaman biz paraları alalım, kendi sistemimizin içinde transferimizi kendimiz yapalım. Thiel bunu o dönemde açıkça "devletlerin para üzerindeki kontrolünü kırmak" olarak anlatıyor. Yani girişimciliğin çıkış noktası zengin olmak değil, dünyayı değiştirmek. Fakat yine de ilk milyar doların üstündeki satışlarını yapıyorlar; PayPal 2002'de eBay'e 1,5 milyar dolara satılıyor. Fikir ile servet aynı kapıdan geçiyor.

Teknofeodal beylerin ağabeyi

Bu yeni yapay zekâ kapitalizmi dünyasının en önemli ismi bence Peter Thiel. Peter Thiel bu yeni ortaya çıkan teknofeodal beylerin hepsinin ağabeyi.

Facebook'un ilk dış yatırımcısı o. 2004'te Mark Zuckerberg'e 500 bin dolar veriyor, şirketin yüzde 10'unu alıyor. Sam Altman'la erken dönemden itibaren bağlantıları bulunan, Silikon Vadisi'nin yapay zekâ ekosisteminde etkili isimlerden biri o. Elon Musk'la PayPal'ı kuran, ardından Musk'ın SpaceX'ine ilk büyük yatırımı yapan kişi o. 2003'te Alex Karp ile Palantir'i kuruyor; Palantir bugün Amerikan istihbaratının, ordusunun ve pek çok hükümetin veri altyapısını işleten şirket. Alex Karp bu arada Frankfurt'ta felsefe doktorası yapmış, Habermas geleneğinden gelen bir adam; eleştirel teori okuyup gözetim yazılımı inşa ediyor ve bunu açıkça savunuyor.

Sadece şirketlere değil, siyasete de yatırım yapıyor. Trump'ın ilk döneminde, 2016'da, Silikon Vadisi'nin neredeyse tamamı karşıdayken Thiel Cumhuriyetçi Parti kurultayında kürsüye çıkıp Trump'ı açıktan destekliyor. Eski çalışanı ve yakın çevresinden J. D. Vance'in Ohio'dan senatör seçilmesinde önemli rol oynuyor; 2022'de Vance'i destekleyen siyasi komiteye yaklaşık 15 milyon dolar bağışlıyor. Sonra Vance

Trump'ın başkan yardımcısı oluyor. Yani bugün Amerika'nın başkan yardımcısı, Peter Thiel'in yetiştirdiği biri. Bu arada akademik makaleler yazıyor, üniversitelerde ders veriyor, kendi vakfını kuruyor; gençlere "Üniversiteyi bırak, sana yüz bin dolar vereyim, şirket kur" diyor.

Peki bu adam neye inanıyor? Şimdi görüşlerine gelelim, çünkü asıl mesele burada.

Birincisi: "Rekabet kaybedenler içindir." Bu, kendi cümlesi; kitabının en meşhur bölümü. Thiel'e göre iyi bir şirket rekabet etmez, tekel olur.

Rekabet insanı bir yarışın içinde tüketir; asıl güç, yarışın dışına çıkıp alanı tek başına kontrol etmektir.

Girard'dan öğrendiği mimetik arzu teorisini iş dünyasına uyguluyor: İnsanlar birbirini taklit ederek ister, bu yüzden hep aynı şeyin peşinde koşar ve birbirini ezer. Çıkış yolu, kimsenin taklit edemeyeceği bir tekel.

İkincisi: Demokrasi konusunda şüpheli. 2009'da yazdığı bir yazıda aynen şöyle diyor: "Artık özgürlük ile demokrasinin uyumlu olduğuna inanmıyorum." Ona göre çoğunluklar yanlış karar verir; uygarlığı ileri taşıyan vizyoner azınlıktır, kuruculardır, girişimcilerdir.

Üçüncüsü: İlerlemenin durduğuna inanıyor. Fonunun sloganı şu: "Biz uçan araba istedik, bize yüz kırk karakter verdiler." Ona göre Batı, 1970'lerden beri korkak; düzenlemelerle, güvenlik kaygılarıyla, çevreci endişelerle teknolojik ilerlemeyi frenlemiş. Yapay zekâ bu durgunluktan çıkışın yolu; onu kim durdurmaya kalkarsa insanlığın düşmanıdır.

Dördüncüsü ve bence en önemlisi: Ölümü yenmek istiyor. Thiel ölümün bir kader değil, çözülmesi gereken bir mühendislik sorunu olduğuna inanıyor. Ömür uzatma araştırmalarına yatırım yaptı. Yaşlanmayı durdurmaya çalışan şirketleri fonladı. Kendi vücudunu dondurma sözleşmesi imzaladığını söylüyor. Bu ilgi yalnızca ona özgü değil; Altos Labs ve Google'ın Calico'su gibi girişimler yaşlanma biyolojisine odaklanıyor. Musk'ın Neuralink'i ise farklı bir alanda, beyin-bilgisayar arayüzleri üzerinde çalışıyor. Bu çevrelerde insan ömrünün radikal biçimde uzatılabileceği düşüncesi giderek daha görünür oluyor. Teknolojinin bize bunu sunabileceğine inanıyorlar. Geleceğe ve teknolojiye iman ediyorlar.

Dikkat edin, "iman" kelimesini bilerek kullanıyorum. Çünkü bu artık bir iş stratejisi değil; bir din. Bir kurtuluş vaadi var: Teknoloji bizi yaşlanmaktan, hastalıktan, ölümden kurtaracak. Bir cennet vaadi var: Makineler çalışacak, biz dinleneceğiz. Bir seçilmişler sınıfı var: kurucular, vizyonerler, "yapan" insanlar. Ve bir şeytan var: ilerlemeyi durdurmak isteyenler. İşte burası çok önemli. Bu düşünce çizgisinde demokratik denetim, çevresel düzenleme ve etik itirazlar zaman zaman ilerlemenin önündeki engeller olarak görülüyor.

Bunu nereden biliyoruz? Thiel'in kendisi söylüyor. 2025'in sonbaharında San Francisco'da, sonra Paris'te ve bu yılın Mart ayında Roma'nın ortasında, Katolik dünyasının merkezinde, dört günlük "Deccal" konferansları düzenledi. Evet, doğru duydunuz, Deccal. Bir teknoloji milyarderi Roma'ya gidip Deccal üzerine ders veriyor. Ve ne diyor? Diyor ki İncil'deki Deccal, dünyaya "barış ve güvenlik" vaadiyle gelecek. Teknolojinin varoluşsal risklerinden korunmak için ilerlemeyi durduracak, yapay zekâyı düzenleyecek, insanlığı "güvende" tutacak. Thiel'in yaklaşımında, insanlığı varoluşsal risklerden koruma iddiasının küresel ve otoriter kontrol mekanizmalarını meşrulaştırma ihtimali öne çıkıyor.

Bu sırada Vatikan'da ne oluyor? Papa Leo XIV göreve geldiğinde adını neden Leo seçtiğini açıkladı: Bir önceki Leo, 19. Yüzyılda endüstri devrimine ve işçilerin durumuna dair o meşhur genelgeyi yazmıştı; yeni Leo da yapay zekânın yeni endüstri devrimi olduğunu ve Kilise'nin insan onurunu savunmak zorunda olduğunu söyledi. 2025 yılında yapay zekânın çocuklar üzerindeki etkisi konusunda "durun ve düşünün" çağrısı yaptı. Thiel'in Roma konferansları Katolik çevrelerde tartışmalara yol açtı. İki Papaya teknoloji etiği konusunda danışmanlık yapmış Peder Paolo Benanti, Thiel için "Silikon Vadisi ekosisteminin tam kalbinde çalışan bir siyasi teolog" dedi. İtalyan piskoposlarının gazetesi Avvenire şunu yazdı: "Peter Thiel insanlığın kurtarılabileceğine inanmıyor." Thiel'in vizyonunun küçük bir süper plütokrasiye hizmet ettiğini, Deccal tarifinin sınırsız ilerlemeyi sınırlamak isteyen herkese uygulanabileceğini söyledi. İtalyan Parlamentosu'nda milletvekilleri Thiel'in "skandal fikirlerini" tartıştı ve İtalyan hükümetinin Palantir'le ilişkisini sorguladı.

Düşünün: Bir adam, gözetim ve veri analitiği alanında etkili Palantir'in kurucu ortaklarından, Amerikan başkan yardımcısının siyasi yükselişindeki önemli destekçilerden ve Facebook'un ilk dış yatırımcısı. Ve bu adam Roma'da, teknolojik ilerleme ile küresel kontrol arasındaki ilişkiyi Deccal kavramı üzerinden tartışıyor. Bu progresif görünüyor, ilerlemeci görünüyor, geleceğe dönük görünüyor. Ama aslında bir nevi yeni bir din. Vahyi olmayan, peygamberi

kendisi olan, cenneti veri merkezlerinde arayan bir din.

Yapay zekâ kapitalizmi ve yeni sömürgecilik

Şimdi bu insanların ideolojisini gördükten sonra, yapay zekâ kapitalizmi nedir, onu anlatayım.

Kapitalizmi hepimiz biliyoruz: sermayenin emeği ve doğayı kullanarak kâr ürettiği, piyasada rekabet ettiği düzen. Yapay zekâ kapitalizmi, bu düzeni dönüştüren yeni bir evre olarak da görülebilir. Üç önemli değişim var.

Birincisi, emek önemini korurken veri ve hesaplama gücü giderek daha kritik üretim girdileri hâline geliyor. Veriyi biz üretiyoruz; her tıkladığımızda, her yazdığımızda, her sağlık kaydımızda. Ama sahibi biz değiliz. Hesaplama gücünü ise birkaç şirket elinde tutuyor.

İkincisi, kârın yanında platform rantlarının ağırlığı artıyor. Yanis Varoufakis'in teknofeodalizm dediği yaklaşım bu gelişmeyi açıklamaya çalışıyor; ancak kapitalizmin yerini bütünüyle başka bir düzenin aldığı tartışmalıdır. Eskiden kapitalist üretir, satar, rekabet ederdi. Şimdi platform sahibi bir alan kurar, herkesi o alana kiracı olarak alır ve rant toplar. Amazon'da satan esnaf Amazon'un kiracısıdır. Uygulama yazan yazılımcı Apple'ın kiracısıdır. Yapay zekâ modelini kullanan hepimiz OpenAI'nin, Anthropic'in, Google'ın kiracısıyız. Derebeyi toprağı nasıl kontrol ediyorsa, bunlar da dijital toprağı öyle kontrol ediyor.

Üçüncüsü, karar alma otomatikleşiyor. Kredinizi algoritma veriyor, işe alımınızı algoritma yapıyor, hangi haberi göreceğinizi algoritma seçiyor. Yapay zekâ teknokrasisi dediğim şey bu: Kararların seçilmiş insanlardan, hesap verebilir kurumlardan, görünmeyen ve hesap sorulamayan sistemlere geçmesi. Musk'ın dedesinin seksen yıl önce hayalini kurduğu şey, mühendislerin yönettiği ve siyasetin ortadan kalktığı dünya, tuhaf bir şekilde gerçek oluyor. Ama mühendisler değil, mühendislerin sahipleri yönetiyor.

Ve bu yapay zekâ kapitalizmi, nasıl endüstri devriminden sonra yeni bir sömürgecilik olduysa, yeni bir sömürgeciliğin başlamasına sebep olabilir.

Şimdi de yapay zekâ üzerinden yeni bir sömürgecilik inşa ediliyor. Ama bu seferki farklı.

Eskiden sömürgeci ülke hammaddeyi koloniden alır, kendi fabrikasında işler, ürünü koloniye geri satardı. Şimdi üretim nerede? Amerika Birleşik Devletleri, yapay zekâ altyapısının kritik unsurlarını kendi topraklarında yoğunlaştırmaya çalışıyor; ancak ileri çip üretimi ve tedarik zinciri uluslararası niteliğini koruyor. Amerika bunların paylaşılmasına çok da izin vermeyecek. ABD, belirli ileri teknoloji çiplerinin Çin'e ihracatını lisans şartlarına ve çeşitli kısıtlamalara tabi tutuyor. Kore'ye, Tayvan'a "gel, çiplerini burada üret" diyor; Tayvanlı TSMC Arizona'da zaman içinde genişlettiği, toplam 265 milyar dolarlık yatırım taahhüdüne ulaşan bir program yürütüyor; Samsung Texas'a taşınıyor. Birleşik Arap Emirlikleri'nin inşaat şirketi DAMAC'a Amerika'da yirmi milyar dolarlık veri merkezi kurduruyor. Yani üretimi Amerika'ya veriyor, finansmanını ise bütün dünyaya yüklüyor.

Rakamlar aklın alamayacağı kadar büyük. Nvidia ile OpenAI, 2025'te Nvidia'nın belirli koşullar altında 100 milyar dolara kadar kademeli yatırım yapmasını öngören bir iş birliği duyurdu. "Stargate" adı verilen yapay zekâ altyapı girişimi için 500 milyar dolarlık uzun vadeli yatırım hedefi açıklandı. Yapay zekâ şirketlerinin değerlemeleri hızla yükseldi; ancak şirket değerlemesi ile fiilen gerçekleşen yatırım aynı şey değil. Bir şirketin değeri, bu salondaki herkesin ülkesinin milli gelirinden büyük. Bu paralar nereden geliyor? Körfez fonlarından, Japon bankalarından, dünyanın her yerindeki emeklilik fonlarından. Yani finansman küresel, üretim yerel, mülkiyet ise birkaç kişide.

Yeni bir dünya geliyor ve maalesef biz bu yeni dünyada pek de yokuz. Tüketim tarafındayız. Üreten taraf değiliz, kiracı tarafıyız.

Size bunun eğitime nasıl yansıdığını kendi gözlemimden anlatayım. OpenAI'nin eğitim kurumlarına yönelik ürünleri ve anlaşmaları var. Üniversitelerle anlaşıyor, bütün öğrencilere kendi sistemini açıyor, ders programlarına entegre oluyor. California State University sistemi, yaklaşık 460 bin öğrenciye ve on binlerce çalışana ChatGPT Edu erişimi sağlayan bir anlaşma yaptı. Ben bunu bu yaz Singapur'da bizzat gördüm. Üniversiteler bu şekliyle kalmayacak. OpenAI tarzı şirketlerin üniversitelerin programlarına daha fazla entegre olması, ders materyalleri ve ölçme-değerlendirme üzerinde önemli etkiler yaratması mümkün. Bunlar henüz bütünüyle gerçekleşmiş olgular değil, ciddiye almamız gereken ihtimaller. Ve eğitimde bile aslan payını onlar alacak. Bizim şu an yaptığımız eğitim ve araştırma tamamen değişecek. Bu salon beş yıl sonra bugünkü gibi olmayacak.

Gerçekten de Varoufakis'in dediği gibi teknofeodalizmde devletler dahi bu büyük şirketler karşısında daha aciz hale geliyor. Bireyleri

söylemiyorum bile. Kamu kurumlarının dış teknoloji sağlayıcılarına bağımlılığı, veri egemenliği ve yerel dillerde yapay zekâ geliştirebilme kapasitesi bakımından ciddi sorular doğuruyor.

Peki ne istiyoruz? Ben şunu açıkça söyleyeyim. Biz bu güçlü teknofeodal beylere karşı daha güçlü bir devlet kabiliyetinin olmasını isteriz. Ki devlet vatandaşlarını koruyabilsin, kendi millî eğitimini koruyabilsin, kendi dilinde modelini yapabilsin, yapay zekâ yönetişimi dediğimiz şeyi devlet ölçeğinde yapabilsin. Devletin bu şirketlere karşı vatandaşının haklarını koruyan bir hakem olmasını isteriz. Ama aynı zamanda devletin vatandaşına karşı da "Büyük Birader sizi izliyor" tarzı bir devlet değil, merhametli bir devlet olmasını isteriz. Vatandaşını bu uluslararası şirketlere karşı koruyan, ama vatandaşını kendisinden de korkutmayan bir devlet. Bu ikisini aynı anda yapmak zor. Ama yapılmazsa ne olur, biliyoruz: Ya şirketlerin kiracısı oluruz ya da devletin tebaası. İkisi de yurttaşlık değildir.

İşte bu yüzden bu yeni gelişen yapay zekâ kapitalizmi düzeninin, yapay zeka teknokrasisinin nasıl gelişeceği çok önemli. Ve burada bizim söylediklerimizin, düşüncelerimizin de temsil edilmesi gerekiyor.

Masada Thiel var, Altman var, Musk var. Bizim de olmamız lazım. Yoksa menüde oluruz.

Şuurlu gelecekler

Ben buna şuurlu gelecekler diyorum.

Geleceği elbette sadece Allah bilir. Buna inanıyoruz. Ama bizler de geleceği kendi seviyemizden şekillendirdiğimize inanmak durumundayız. Kaderci olmak ile mütevekkil olmak aynı şey değil. Mütevekkil insan elinden geleni yapar, sonucu Allah'a bırakır. Kaderci insan elinden geleni yapmaz ve sonucu kadere yükler. Biz birincisiyiz, ya da olmalıyız.

Geleceği nasıl tasarlayabiliriz? Ancak şuurlu olursak. Ancak etken olduğumuza inanırsak tasarlayabiliriz. Şuur kelimesini özellikle seçiyorum. Bilinç değil, şuur. Çünkü şuur sadece farkında olmak değil; farkında olmanın sorumluluğunu taşımaktır. Kendinin, başkalarının, içinde bulunduğun bağlamın, kısıtların, yaptıklarının sonuçlarının ve amacının farkında olmak. Ve bu farkındalığa göre hareket etmek.

Bakın, Peter Thiel bir taraftan gayet şuurlu. Ne yapmak istediğini biliyor ve buna göre aksiyon alıyor. Şirket kuruyor, üniversite programı kuruyor, senatör yetiştiriyor, Deccal toplantıları yapıyor, kitap yazıyor, Katolik düşünürlerin de tartıştığı görüşler ileri sürüyor. Beğenin ya da beğenmeyin, bu adam geleceği tahmin etmiyor; geleceği tasarlıyor. Şuurlu bir gelecek inşa ediyor; kendi şuuruyla, kendi inancıyla, kendi dünya görüşüyle.

Peki biz Müslümanlar ne yapıyoruz? Müslüman dünyada Peter Thiel tarzı, "bakın, bu adam geleceği tasarlıyor" diye çocuklarımıza örnek verebileceğimiz insanlar var mı? Kendi dünya görüşünden yola çıkıp, kendi prensipleriyle, dünya ölçeğinde bir şey inşa eden kaç kişi sayabiliyoruz? Biz hâlâ "atalarımız şöyleydi, böyleydi" diyoruz. Geçmişe özlem güzel bir duygu ama bir strateji değil.

Evet, burası biraz karamsar oldu. Farkındayım. Ama size İzmir'de umut vermek istiyorum. Bu şehre, bu konuşmayı yapmaya, bunun için geldim.

Köklü gelecekler: geçmişle gelecek inşa etmek

Biz yine de geleceği geçmiş ile tasarlıyoruz. Ben buna köklü gelecekler, "rooted futures" diyorum.

Düşünün: Yuval Harari bile şimdilerde hep gelecekten konuşuyor. Yapay zekâdan, transhümanizmden, insanın tanrılaşmasından. Fakat aslında bir tarihçi ve geniş kitlelere ulaşan ilk büyük popüler eseri Sapiens, yani insanlığın geçmişi. Bana sorarsanız, o kitabı belki de Homo Deus'u yazabilmek için yazdı. Homo Deus'ta gelecek var, yapay zekâ var, ölümsüzlük var. Ama Sapiens'i yazmasaydı Homo Deus bu kadar etkili olur muydu? Olmazdı. Önce geçmişi anlattı, insanları ikna etti; sonra da o güvenle geleceği anlattı. Harari geçmişi yazarak gelecek hakkında konuşma hakkını kazandı. Bu sebeple geleceği aslında geçmiş ile inşa ediyoruz.

Ama bir fark var. Sapiens'te evrimsel bir dünya dönüşümü teorisi var: İnsan tesadüfen hikâye anlatmayı öğrendi, hikâyelerle büyük gruplar kurdu, gruplar dünyayı ele geçirdi, şimdi de algoritmalar hikâyeyi ele geçirecek. Orada prensip yok, yön yok, sadece güç ve uyum var. Bizde ise prensiplerle dünyayı inşa etme düşüncesi var. Dünyanın bir anlamı, insanın bir değeri, hayatın bir yönü olduğu inancı var.

Ve İzmir, prensiplerin doğduğu yer. Bunu size tek tek göstereyim.

Prensipler Efes'te, Artemis Tapınağı'nda ortaya çıkıyor. Antik dünyanın yedi harikasından biri bu şehrin hemen yanında, Selçuk'ta duruyordu. İnsanlar bir prensip uğruna, bir inanç uğruna, yüz yıldan uzun süren bir inşaata emek verdiler.

Prensipler yine İzmir'de, Homeros'un Odysseia'sında ortaya çıkıyor. Antik geleneklerden birine göre Homeros'un doğum yeri Smyrna'dır; Meles Çayı ile ilişkilendirilir, ancak yerin kesin tespiti tartışmalıdır. Odysseus'un hikâyesini hepiniz bilirsiniz ama bir sahneyi tekrar hatırlatayım. Sirenlerin şarkısını duymak istiyor; ancak bu büyüleyici şarkıya kapılan denizcilerin felakete sürüklendiğini biliyor. Odysseus ne yapıyor? Tayfasının kulaklarını balmumuyla tıkatıyor, kendini direğe bağlatıyor ve "ne kadar yalvarırsam yalvarayım beni çözmeyin" diyor. Bu, ön taahhüdün edebiyattaki en eski ve güçlü örneklerinden biri. Kendi zaafını biliyor ve ona karşı tasarım yapıyor. Bugün elinizdeki telefonun size söylediği Sirenlerin şarkısından farklı mı? Bu şehrin şairi üç bin yıl önce dikkat ekonomisinin reçetesini yazmış.

Hristiyan geleneklerinden birine göre Hazreti Meryem de Efes'e geliyor. Oğlunun göğe yükselmesinden sonra havari Yuhanna ile birlikte Efes'e geldiğine, hayatının son yıllarını Bülbüldağı'nın eteklerinde geçirdiğine inanılıyor. Bugün Meryem Ana Evi'ne dünyanın her yerinden insanlar geliyor. Dünyanın en büyük acılarından birini yaşamış bir annenin huzuru bu dağlarda araması tesadüf değil.

Aziz Pavlus Efes'e geliyor ve geleceği tasarlamaya çalışıyor. Pazarda, çarşıda Artemis ikonlarına, gümüşten yapılmış küçük tapınak heykelciklerine karşı konuşuyor. Ne oluyor? Gümüşçü Demetrius esnafı topluyor, "bu adam bizim işimizi bitirecek" diyor, bütün şehir tiyatroya doluyor ve saatlerce "Efeslilerin Artemis'i büyüktür" diye bağırıyor. Bir prensip ile bir ekonomik çıkar, bu şehrin çarşısında karşı karşıya geliyor. Bugün yapay zekâyı sorgulayanlarla veri merkezi sahiplerinin karşılaşması bundan farklı mı? Aziz Yuhanna da ömrünü burada tamamlıyor; Selçuk'taki mezarının üzerinde bugün hâlâ bazilikası duruyor. Prensiplerin geleceği aslında belirleyeceğini bütün bu kişiler biliyordu.

Lidya'da, Manisa yakınlarındaki Sardes ve çevresinde, bilinen en eski damgalı metal sikkelerden bazıları ortaya çıkıyor. Altın ve gümüş karışımı elektrumdan yapılan bu sikkeler, paranın standartlaşmasında dönüm noktası oluyor. Düşünün, insanlığın en büyük kurumlarından biri olan para, bu Ege kıyılarında doğuyor. Bugün PayPal'dan Bitcoin'e, stablecoin'den dijital merkez bankası parasına kadar tartıştığımız her şeyin kökü Sart'ta. Gelecek Ege'de para basılarak inşa edildi.

Büyük İskender dünyayı fethederken, acaba aklında ne kadar Artemis, ne kadar Efes vardı? Strabon'un aktardığına göre İskender Efes'e geldiğinde yıkılmış olan Artemis Tapınağı'nın bütün masrafını karşılamayı teklif etti; tek şartı adının tapınağa yazılmasıydı. Efesliler ne dedi biliyor musunuz? "Bir tanrının başka bir tanrıya tapınak yaptırması uygun olmaz" dediler ve dünyanın en güçlü adamını kibarca reddettiler. Kendi tapınaklarını kendileri yaptılar. Prensip ile güç yine bu şehirde karşılaştı ve prensip kazandı.

Fatih Sultan Mehmet Manisa'da, Ege'nin ruhunu teneffüs ederek büyüdü. Şehzadeyken Manisa sancağında oturdu, hocalarıyla orada okudu, geleceği orada tasarladı. Sonra İstanbul'u fethetti. Ama İstanbul'u fethettiğinde ne yaptı? Kütüphanesinde Homeros'un İlyada'sı vardı; Kritovulos'un aktardığına göre 1462'de Troya'yı ziyaret edip Troyalıların intikamının alındığını söyledi. Yani "biz asıl burada medeniyeti temsil ediyoruz, biz Anadolu'nun, Troya'nın devamıyız" deyip bütün dünyaya kucak açtı. Rumları, Ermenileri, Yahudileri şehre geri çağırdı. Sömürerek değil, hep beraber yaşanabileceğini, İstanbul'u tekrar inşa ederek gösterdi. Fetih sırasında savaşın ve yağmanın yıkıcı sonuçları yaşandı; Fatih ise sonrasında şehrin yeniden iskânı ve imarı için kapsamlı adımlar attı. Geleceği tasarladı.

Ve yine İzmir'de, Ödemiş'in Birgi kasabasında, İmam Birgivi. On altıncı yüzyılda, imparatorluğun en parlak döneminde, İstanbul'daki görevlerinden ayrılarak Birgi'de ilmî çalışmalarını sürdürdü. Küçük bir kasabanın medresesinde ders verdi, kitaplarını yazdı. Para vakıflarına, rüşvete, makam için dini eğip bükenlere karşı durdu. Bu konulardaki eleştirilerinden vazgeçmedi. Beş yüz yıl geçti; Tarikat-ı Muhammediyye'si hâlâ okunuyor, Birgi'deki mezarı hâlâ ziyaret ediliyor. Prensipleriyle, örnekliğiyle hâlâ geleceği tasarlamaya, bizim hayatlarımızı etkilemeye devam ediyor. Makam gitti, prensip baki kaldı.

Şimdi bu listeye tekrar bakın. Artemis, Homeros, Hazreti Meryem, Aziz Pavlus, Aziz Yuhanna, Lidyalılar, İskender, Fatih, İmam Birgivi. Farklı dinler, farklı diller, farklı yüzyıllar. Hepsinin ortak noktası ne? Bu farklı hikâyelerin her birinde, inançların, ilkelerin ve insan iradesinin geleceğe etkisini görmek mümkün. Hiçbiri "teknoloji neyi dayatırsa o olur" demedi. Hiçbiri "güçlü olan kazanır" demedi. Bu şehrin tarihinde, gücün karşısına prensipleriyle çıkan insanların hikâyeleri de var.

Ve şimdi size neden burada olduğumu söyleyeyim. Peter Thiel'in dünyasında güven yoktur; herkes rakiptir, rekabet kaybedenler içindir, tekel olmayan ezilir. İzmir'in dünyasında ise güven vardır. Bu şehir insanların birbirinin yüzüne bakarak iş yaptığı, komşunun komşuya kefil olduğu, farklı dinlerin ve dillerin yüzyıllarca aynı sokakta yaşadığı bir şehir. Teknofeodalizmin dünyasında insan kiracıdır;

İzmir'de insan yurttaştır, bireydir, kendi kararını veren ve bu kararın sorumluluğunu taşıyan biridir. Yapay zekâ teknokrasisinin dünyasında her şey ölçülür, hesaplanır, optimize edilir; İzmir'de ise hâlâ ölçülemeyen şeylerin, bir akşam sohbetinin, bir dostluğun, bir samimiyetin değeri vardır. İşte bizi kurtaracak değerler bunlar. Bunlar bir yazılımla üretilemez, bir veri merkezine sığdırılamaz, bir algoritmayla kopyalanamaz. Ve bunlar bu şehirde hâlâ yaşıyor.

Gençlere

Sevgili öğrenciler, size birkaç şey söyleyerek bitirmek istiyorum.

Birincisi: Aciz hissetmek anlaşılır bir şey. Karşınızda trilyon dolarlık şirketler, yüz milyar dolarlık yatırımlar, dünyanın en güçlü devletinin desteklediği bir teknoloji var. "Ben ne yapabilirim ki" demek çok kolay. Ama aciz hissetmek bir veri, aciz kalmak bir karardır. Odysseus da Sirenlerin karşısında acizdi; farkı, aciz olduğunu bilip ona göre tasarım yapmasıydı. Siz de zaaflarınızı bilin ve ona göre tasarım yapın. Telefonu kimin tasarladığını, dikkatinizi kimin sattığını bilin. Araçları kullanın, aracın kullandığı olmayın.

İkincisi: Bu teknolojiyi öğrenin. Hem de en iyi şekilde. Ben size "yapay zekâdan uzak durun" demiyorum; tam tersini diyorum. Thiel'in dünyasına itiraz edebilmek için o dünyanın dilini bilmek zorundasınız. Kullanın, kurcalayın, kendi modelinizi eğitin, kendi uygulamanızı yazın. Tüketim tarafında kalmayın. Ve ürettiğinizde, ürettiğinizi kendi prensiplerinizle üretin.

Üçüncüsü: Köklenin. Yunus'u okuyun, Homeros'u okuyun, Birgivi'yi okuyun, Herakleitos'u okuyun. Bunlar sizi geçmişe hapsetmek için değil, geleceğe hazırlamak için. Harari'nin gelecek hakkında konuşma hakkını geçmişi yazarak kazandığını unutmayın. Köksüz yenilik, başkasının geleceğinde kiracı olmaktır.

Dördüncüsü: Birlikte tasarlayın. Tek başına şuurlu olmak özel bir huzurdur, güzeldir ama dünyayı değiştirmez. Şuur ölçeklenince gelecek olur. Bu şehir bunu bir kez göstermişti: 1923'ün Şubat ayında, daha Cumhuriyet ilan edilmemişken, bin yüzden fazla delege, çiftçi, işçi, tüccar, sanayici, bu şehirde toplanıp yeni ülkenin iktisadi geleceğini birlikte tasarladı. Kimse "savaş yeni bitti, biraz bekleyelim" demedi. Gelecek, en kritik anda, birlikte kuruldu. O tarihî kongrenin yapıldığı bina İzmir'de duruyor.

Peter Thiel şuurlu. Haklı olduğundan değil, ne istediğini bildiğinden ve ona göre hareket ettiğinden. Bizim de aynı şuura, aynı kararlılığa, aynı cesarete sahip olmamız lazım. Ama onun prensipleriyle değil, kendi prensiplerimizle. Rekabet kaybedenler için değildir; rekabet, güvenle birlikte yaşayan insanların birbirini yükseltmesidir.

Demokrasi özgürlükle çelişmez; demokrasi, hiçbir insanın bir başkasından daha az insan olmadığının kabulüdür.

Ölüm bir mühendislik hatası değildir; ölüm, hayatı anlamlı kılan sınırdır ve bizi hesap vermeye hazırlar.

Gelecek ya bizim için tasarlanacak ya bizimle. Şuurlu gelecek, ikincisini seçenlerin geleceğidir. Homeros'un şehrinde, Artemis'in şehrinde, Hazreti Meryem'in şehrinde, Birgivi'nin şehrinde bu seçimi yapmak size çok yakışır.

Hepinize bu yeni akademik yılda bol şuurlu, bol köklü, bol umutlu bir yıl diliyorum. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

"Ey yükselen yeni nesil! İstikbal sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk, onu devam ettirecek sizlersiniz."

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

İzmir Demokrasi Üniversitesi

İzmir'in Kalbinde